

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bu tibbi
xidmətlər
100 faiz
bahalaşdı
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15 avqust 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 141 (8277) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ermənilərin Yevlax görüşündən imtinasının səbəbi bilindi

Qərbdən Bakıya artan təzyiqlər onları "ruhlandırıb"

yazısı səh.5-də

Fazil Mustafaya sui-qəsdə bağlı yeni xəbərlər

yazısı səh.10-də

"Basma qaza, kəmərinə tax..." - qəzaların əsas səbəbi açıqlandı

yazısı səh.3-də

ABŞ nəşrlərinin davam edən qərəzi

yazısı səh.8-də

Azərbaycanda "yastıqaltı dollar" böhranı

yazısı səh.11-də

İrəvan danışıqlardan imtina edir - bəs BMT-də nəyə ümid edirlər?

yazısı səh.4-də

Sülhün "terroru" - erməni revanşizmi pik həddə...

yazısı səh.13-də

Tehranın yeni oyunu - "İRNA -Azəri"...

yazısı səh.13-də

Qaraciyər və böyrək transplantasiyası pulsuz oldu

yazısı səh.14-də

"Ana Kür"ün batırdığı ana və balaları - faciənin təfərrüatı

yazısı səh.10-də

Azərbaycanda karantin sərtləşdirilir?

yazısı səh.2-də

SƏRHƏDDƏ TƏXRİBAT HAZIRLIĞI - İŞİN İÇİNDƏ RUSİYA VARM...

Moskvadan sülh sazişinin mümkünsüzlüyü haqda fikirlər səsləndiyi bir vaxtda ermənilərin Laçınla üzbəüzdə silah-sursat, şəxsi canlı heyət toplanması sinxronluq təşkil edir

yazısı səh.9-də

Dənizdə batanlarla bağlı sensasion iddia: "Dalgıçlar qəsdən..."

FHN rəsmisi dalgıçların dənizdə çimən vətəndaşları batıraraq, daha sonra meyiti qohumlarına satdıqları barədə deyilənlərdən danışdı

yazısı səh.6-də

Ali Sərdar Oba

İş adamı Vasif Talibovdan 13 milyon dollarını geri istəyir

yazısı səh.3-də

Cavanşir Paşazadə

Seyxin deputat qardaşının nəzir qutuları açıqlaması qalmaqal yaratdı

yazısı səh.7-də

İlon Mask Bakıda bütün xərclərini özü ödəyəcək

yazısı səh.12-də

Prezident Akif İslamzadəyə “Şöhrət” ordeni verdi

Prezident İlham Əliyev Akif İslamzadənin Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında xidmətlərinə görə “Şöhrət” ordenilə təltif olunması ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

75 yaşlı Akif İslamzadə “Şöhrət” ordeni alması ilə bağlı təəssüratlarını Musavat.com-la bölüşüb.

Müğənni bu mükafata layiq görülməsinin onun üçün sürpriz olduğunu deyib:

“Əgər 15 dəqiqə əvvəl mənə zəng etsəydiniz, deyəcəkdim ki, xəbərim yoxdur. Böyük təəccüb və sevinc içərisindəyəm. Buna görə Prezidentimizə, xalqıma təşəkkür edirəm. Bu, 75 yaşına qədər aldığım ilk mükafatdır”.

Akif İslamzadə bir müddət sonra 75 illik yubileyini qeyd edəcəyini bildirib:

“75 yaşımı ailə içərisində qeyd etdim. Amma yubileyimi bir neçə ay sonra bir qədər geniş şəkildə qeyd etməyi düşünürəm. Hazırda havalar çox istidir, üstəlik, Məhərrəmlik ayıdır, ona görə də yubileyimi keçirməmişəm. O ki qaldı bu yaşda özümə arzuma, Allahdan cənsağlığı diləyirəm”.

❑ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

Bir il əvvəl işdən çıxarılan general vəfat etdi

Gömrük xidməti general-mayoru İsmayıl Ələkbərov vəfat edib.

Oxu.az-a xəbər verir ki, o, ötən gün uzun sürən xəstəlikdən dünyasını dəyişib.

Qeyd edək ki, general Dövlət Gömrük Komitəsinin Baş Gömrük Mühafizə Xidmətinin reisi vəzifəsində çalışıb.

O, 2022-ci ilin iyul ayında DGK sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Şahin Bağirovun imzaladığı əmrə əsasən təqaüdə göndərilib.

Beş ilin ən populyar adları: Zəhra, Əli...

2019-2023-cü illərdə Azərbaycanda doğulmuş 8853 uşağa Zəhra adı qoyulub. Novator.az Ədliyyə Nazirliyinə istinadla bildirir ki, ilk beşlikdə qalan adlar oğlan adlarıdır: Əli (8694 uşaq), Yusif (8571), Uğur (8465), Hüseyn (7898).

Son beş ildə Zeynəb adı 6805, Məryəm adı 6642, Aylin adı 6459, Fatimə adı 5855, Mələk adı 5791 uşağa məsləhət görülüb.

Populyar adlar siyahısında Məhəmməd (5559 uşaq), Ömər (5394), Nuray (5120), Nilay (5031), Murad (4933), İnci (4493), Raul (4214), Deniz (4170), Ayla (3966), Mədinə (3899) adları da var.

Un dəyirmanında faciəli hadisə - 2 nəfər öldü

Xızıda dəyirmanda 2 nəfər qazdan zəhərlənərək ölüb.

Bu barədə rayon prokurorluğundan məlumat verilib. Bildirilib ki, avqustun 13-də Xızı rayonunda yerləşən un dəyirmanı müəssisəsində 2 nəfərin ölməsi barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

İlkin araşdırma zamanı həmin müəssisədə iş görərək 1974-cü il təvəllüdlü Cavid Qocayev və 1981-ci il təvəllüdlü Müşfiq Muqbilovun texniki quyularda yaranmış qazdan zəhərlənmə nəticəsində ölməsi, 1985-ci il təvəllüdlü Xəyal Rəsulovun isə zəhərlənməsi müəyyən edilib.

Nazir generalı işdən niyə çıxarıb?

Hikmət Abbasov

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin reisi, daxili xidmət general-mayoru Hikmət Abbasov vəzifəsindən azad edilib.

“Qaynarinfo”ya Hikmət Abbasovun işdən çıxarılmasının səbəbləri ilə bağlı yeni məlumat daxil olub.

Belə ki, bu ilin iyun ayında Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin reisi, daxili xidmət general-mayoru Füzuli Əsədov son yaş həddi ilə əlaqədar

təqaüdə göndərilərək, yerinə

təyın olunan Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidmətinin sabiq reisi Hikmət Abbasovun rəhbərlik etdiyi əvvəlki və hazırkı qurumlarda hüquq-mühafizə orqanları ilə bərabər yoxlamalar aparılıb.

Hər iki qurumda maddi-texniki təchizatla bərabər ciddi maliyyə pozuntuları da aşkarlanıb. Bu səbəbdən fəvqəladə hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov müvafiq əmrilə Hikmət Abbasovu vəzifəsindən

azad edib.

İddiaya görə, Hikmət Abbasov uzun illər FHN-də çalışması və general rütbəsi daşması nəzərə alınaraq həbslə deyil, vəzifədən azad edilməklə cəzalandırılıb.

Hazırda Dövlət Yanğından Mühafizə Xidməti və Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidmətinin bütün şəhər və rayon şöbələrində də yoxlamalar aparılır. Hər iki qurumun əksər şəhər və rayon idarə, şöbələrinin rəisləri işdən azad olunub, bəzilərinin yerləri dəyişdirilib.

Ölkədə boşanma 40 faiz artıb

Dövlət Statistika Komitəsinin hesabatına görə, 2023-cü il iyulun 1-nə Azərbaycan əhalisinin sayı 10 milyon 151 min 517 nəfərə çatıb (Qarabağın Rusiya hərbiçilərinin nəzarətində olan hissəsindəki əhali çıxılmaqla): “Yanvar-iyun aylarında ölkədə 53918 doğulan körpə, 30165 ölüm hali, 24146 nikah, 10631 boşanma qeydə alınıb, 1907 nəfər daimi yaşamaq üçün Azərbaycana gəlib, 1288 nəfər ölkədən gəlib”.

Hər 1000 nəfərə doğum sayı 10,7, ölüm sayı 6, nikah sayı 4,8, boşanma sayı 2,1 göstərilir.

Novator.az bildirir ki, 2022-ci ilin ilk yarısına nəzərən doğum 12,3 faiz, ölüm 7,7 faiz, nikahlar 17,2 faiz azalıb, boşanma 40 faiz artıb.

Nəfəs kəsən istilərlə bağlı proqnoz

Ölkə ərazisində anomal istilər avqust ayının 17-dək davam edəcək.

Bu barədə Musavat.com-a açıqlamasında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktor müavini Şəbnəm Qurbanova bildirib.

O qeyd edib ki, avqustun 17-dən sonra Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın temperaturu 33-38 intervalında dəyişəcək:

“Rayonlarda isə temperatur 33-38 dərəcə, bəzi yerlərdə 39 dərəcə olacaq.

O ki qaldı sentyabr ayı ilə bağlı indidən proqnozların verilməsinə, 10 günlük daha dəqiq proqnozlar verilir. Hazırda yalnız avqustun 23-nə kimi olan müddəti deyə bilərik. 10 gün ərzində hava şəraiti əsasən yağmursuz olacaq, bəzi dağlıq, dağətəyi zonalarda qısamüddətli yağış gözlənilir. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Bu gün, sabah mülayim şərq küləyi əsəcək, avqustun 16-dan etibarən külək bir qədər şimala meyl edəcək”.

Azərbaycanda karantin sərtləşdirilir?

Bu ilin fevral ayında ilk dəfə aşkarlanmış koronavirusun omikron ştamının yeni alt tipi EG.5 ÜST tərəfindən maraqlı kəşf edilən variant kimi dəyərləndirilib.

Bunu Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, infeksiyoz Təyيار Eyvazov deyib.

O qeyd edib ki, hazırda bu statusda olan daha iki variantdan XBB.1.5-in yayılma sayı azalmaqla, digəri isə XBB.1.16-nın səviyyəsi stabil qalmaqdadır.

Təyيار Eyvazovun sözlərinə görə, dünya əhalisinin əksər hissəsinin peyvənd olunması və infeksiyanın keçirməsi nəticəsində yaranan immunitet bu və ya digər dərəcədə onları qoruyur: “Virusun yeni ştamlarının əmələ gəlməsi onun mutasiyaları ilə əlaqədardır. Bu da təbii bir prosesdir və virusun təkamülünün bir mərhələsidir. Təcrübə göstərir ki, ən yeni ştam əvvəlki yoxludurma qabiliyyətinə və bununla bağlı yayılma sürətinə görə üstələsə də, ağır xəstəlik törətməsi qabiliyyəti xeyli zəifləyir”.

Səhiyyə Nazirliyinin rəsmisi bildirib ki, ÜST rəsmiləri tərəfindən bu tendensiyanın davam edəcəyi və payızda pik həddinə çatacağı və onun dominant ştama çevriləcəyi proqnozlaşdırılır: “Yeni ştamın daha ağır xəstəliyə səbəb olmasının heç bir sübutu yoxdur. Daha geniş miqyaslı tədqiqatlarda EG.5 ştamının klinik nəticələrə təsirini öyrənmək tələb olunur. ÜST tərəfindən tövsiyə olunur ki, dövlətlər bu məsələdə sayıqlığı əldən verməməli, infeksiyanın artımları olan ərazilərdə əhalinin sıxlığı müşahidə edilən qapalı məkanlarda insanların maskadan istifadə etməsi, risk qrupuna daxil olan şəxslərin isə 4-cü buster doza ilə vaksın olunması məqsəduyğundur. Lakin xüsusən, daha sərt karantin tədbirlərinin tətbiqinə ehtiyac yoxdur. Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda bu məsələ Səhiyyə Nazirliyi və digər aidiyyəti dövlət qurumlarının daim diqqət mərkəzindədir. Operativ Qərargahın statistik məlumatlarına əsasən, hazırda epidemioloji vəziyyət stabil qalmaqdadır, infeksiyanın yayılma səviyyəsi çox aşağıdır”.

Həftəsonu respublikanın avtomobil yollarında ölümə nəticələn 6 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Bu barədə APA-ya DİN-in Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib. Nəticədə 7 nəfər ölüb, 7 nəfər isə xəsarət alıb.

Azərbaycanda 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında avtomobil yollarında 780 və ya 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,5 faiz az yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında deyilir.

Məlumatla görə, bu hadisələr nəticəsində xəsarət alanların sayı 4,8 faiz azalaraq 1056 nəfər olub. Onlardan 387-si həlak olub, 669-u isə yaralanıb. Hadisələrin 44,3 faizi gündüz, 39,4 faizi gecə, 16,3 faizi isə toran vaxtı baş verib, 29,2 faizi həftənin şənbə və bazar günlərinə təsadüf edib. Yol-nəqliyyat hadisələrinin 88,5 faizi yaşayış məntəqələrində baş verib, bu hadisələr nəticəsində həlak olanların sayı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 24,7 faiz artaraq 293 nəfər, yaralananların sayı isə 7,5 faiz azalaraq 644 nəfər olub. Bütün yol-nəqliyyat hadisələrinin 39,1 faizi bir neçə nəqliyyat vasitəsinin, 37,9 faizi nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların, 23,0 faizi isə bir nəqliyyat vasitəsinin iştirakı ilə baş verib. Yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində həlak olanların 74,7 faizini, yaralananların isə 73,2 faizini kişilər təşkil edir.

Qəzaların qarşısını necə almalı?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Müsavat”a deyib ki, Dövlət Yol Polisi İdarəsi yol hərəkətinin təhlükəsizliyi üçün kompleks tədbirləri davam etdirir. Əhalinin sıx məskunlaşdığı paytaxtda yeni yolların, yol qovşaqlarının çəkilməsi, yeraltı və yerüstü piyada keçidlərinin tikilib istifadəyə verilməsi də yollarda hərəkət iştirakçılarının təhlükəsizliyinə yönəlib. Keçirilən sorğular, aparılan təhlillər göstərir ki, yol-nəqliyyat hadisələrinin baş verməsi əksər hallarda hərəkət iştirakçılarıntın intizamının səviyyəsindən asılı olur: “Bu sahədə durumun ciddiliyi nəzərə alınaraq ölkəmizdə yol hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə cəzalar sərtləşdirilib. Həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən müvafiq dövlət proqramları çərçivəsində yol polisi xidmətinin maddi-texniki imkanlarının artırılması, elmi-texniki vasitələrdən daha geniş istifadə etməsi hərəkətin təhlükəsizliyinin təmini işinə müsbət təsir göstərir. Səhərsiz ki, yol hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə tətbiq edilən inzibati tənbeh növlərinin sərtləşdirilməsi, ilk növbədə, profilaktik məqsəd daşıyır. Həyata keçirilən qabaqalıcı tədbirlərdən aydın görünür ki, dövlət yol polisi ölkə ərazisində yol hərəkətinin fasiləsiz və təhlükəsiz təminatının əsas təşəbbüskarı kimi çıxış edir. Bu, həm də avtomobilşəmənin sürətli artımından yaranan tıxac problemini həll etmək məqsədindən irəli gəlir. Yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmini polisin qarşısında duran mühüm vəzifələrdən biri olduğundan, yol polisi paytaxt ərazisində profilaktiki tədbirlərin miqyasını davamlı olaraq genişləndirir. Bu məqsədlə, orta məktəblərin yerləşdiyi ərazilərdə, onlara yaxın küçə və yolları, istifadəyə verilmiş yeraltı və yerüstü piyada keçidlərinin yaxınlığında, piyadalar üçün keçid zolaqlarında müxtəlif olaraq reydlər keçirilir, qadağan olunan yerlərdən piyada hərəkətinin qarşısını almaq üçün profilaktiki iş aparılır. Eyni zamanda sürət həddinin aşılması, yolayrıcıların keçilməsi və ötmə qaydalarının pozulması hallarına yol verən, avtomobilləri sərxoş halda idarə edən sürücülərə qarşı mübarizə tədbirləri də davam edir. Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin Dövlət Yol Polisi İdarəsi rəsmi açıqlamalarında qəzaların böyük bir qisminin sürücülərin təhlükəsizlik kəmərinə istifadə etməməsi və sürət həddini aşması üzündən baş verdiyini bildirir.”

“Basma qaza, kəmərinə tax...”

qəzaların əsas səbəbi açıqlandı

Yol-nəqliyyat hadisələrinin sayı azalıb, həlak olanların sayı isə...

bəb eynidir - yüksək sürət, manevr qaydalarının pozulması və s.: “Bu gün dövlət səviyyəsində yol hərəkətinin təhlükəsizliyi üçün böyük proqram hazırlanıb. 2019-2023-cü illərdə respublikanın avtomobil yollarında təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün Dövlət Proqramı qəbul edilib. Bu Dövlət Proqramına əsasən 5 il ərzində ölkə ərazisində qəzaların qarşısını almaq üçün davamlı tədbirlər nəzərdə tutulub. Yol hərəkəti qaydalarının pozulması birmənalı olaraq qəzalara münbit şərait yaratmaq deməkdir. Əgər sürücü tez-tez qaydaları pozursa, intizamsızlıq edirsə, başqasının həyatını təhlükədə qoyursa, belə sürücülərlə bağlı sərt addımlar atılması vacibdir. Bəzi sürücülərin istirahət etmədən avtomobilləri idarə etməsi və bu zaman respublika əhəmiyyətli yolun kənarında iri yük maşınlarının saxlanması üçün şəraitin olmaması elə özü mövcud qəzalara təkan verir. Dövlət Proqramına əsasən, belə halların aradan qaldırılması və təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi diqqət mərkəzində saxlanılır. Belə ki, respublika əhəmiyyətli yolların müəyyən yerlərində sürücülərin istirahət etməsi üçün əlverişli şərait yaradılması nəzərdə tutulub”, - deyir hüquqşünas bildirib.

Natiq Ələsgərov deyir ki, hadisələr müxtəlif formalarda baş versə də, sə-

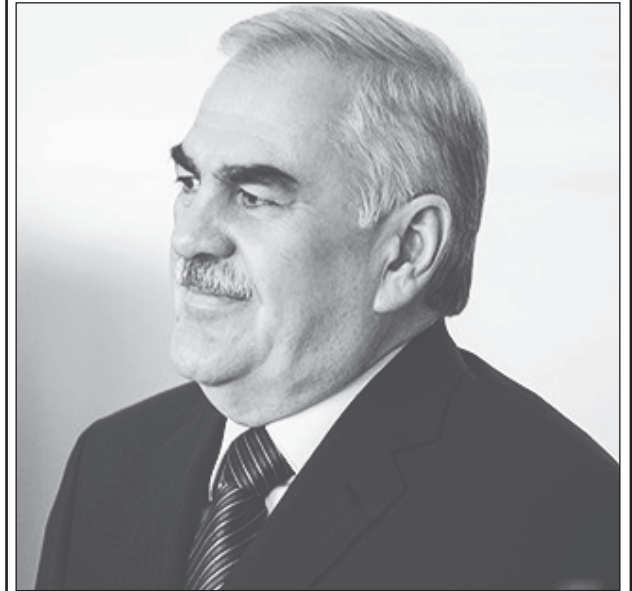
bəb eynidir - yüksək sürət, manevr qaydalarının pozulması və s.: “Bu gün dövlət səviyyəsində yol hərəkətinin təhlükəsizliyi üçün böyük proqram hazırlanıb. 2019-2023-cü illərdə respublikanın avtomobil yollarında təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün Dövlət Proqramı qəbul edilib. Bu Dövlət Proqramına əsasən 5 il ərzində ölkə ərazisində qəzaların qarşısını almaq üçün davamlı tədbirlər nəzərdə tutulub. Yol hərəkəti qaydalarının pozulması birmənalı olaraq qəzalara münbit şərait yaratmaq deməkdir. Əgər sürücü tez-tez qaydaları pozursa, intizamsızlıq edirsə, başqasının həyatını təhlükədə qoyursa, belə sürücülərlə bağlı sərt addımlar atılması vacibdir. Bəzi sürücülərin istirahət etmədən avtomobilləri idarə etməsi və bu zaman respublika əhəmiyyətli yolun kənarında iri yük maşınlarının saxlanması üçün şəraitin olmaması elə özü mövcud qəzalara təkan verir. Dövlət Proqramına əsasən, belə halların aradan qaldırılması və təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi diqqət mərkəzində saxlanılır. Belə ki, respublika əhəmiyyətli yolların müəyyən yerlərində sürücülərin istirahət etməsi üçün əlverişli şərait yaradılması nəzərdə tutulub”, - deyir hüquqşünas bildirib.

Hüquqşünas deyir ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) dünya ölkələrində yol qəzalarında ölənlərin sayının 2030-cu ildə 3,6 milyon nəfərədək yüksələcəyini proqnozlaşdırıb: “Statisti-

kaya əsasən, hər gün dünyaya üzrə yollarda 3 mindən çox insan həlak olur, 100 mindən çox insan isə yaralanır. Araşdırma zamanı məlum olub ki, 15-29 yaş arasında gənclərin əsas ölüm səbəbi də məhz yol qəzalarıdır. Ekspertlər onu da müəyyən edib ki, Avropa və digər inkişaf etmiş ölkələrdə daha az yol qəzaları baş verir və bu qəzalarda ölüm faktı da azdır. Afrika və bir çox Asiya ölkələrində isə əksinə, ağır yol qəzalarına tez-tez rast gəlinir. Statistikaya əsasən ən çox Çində və Hindistanda yol qəzaları baş verir. Hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə yol qəzalarının sayı xeyli azalıb. Halbuki həmin ölkələrdə 1960-70-ci illərdə bizdəkindən 2-3 dəfə çox ağır qəzalar baş verib. Bu gün həmin ölkələrdə avtomobillərin sayının çox olmasına baxmayaraq yol-nəqliyyat hadisələri, qəzalar zamanı baş verən ölüm faktlarının sayı 2-3 dəfə azdır. Çünki problemlə bağlı xüsusi tədbirlər görüldü, bütün məsələlər nəzərə alınıb. O cümlədən məktəblərdə maarifləndirmə işləri aparılır, avtomobillərin texniki sənədlərinə dair tələblər, sürücülərin hazırlanması, yol-nəqliyyat hadisəsi zamanı görülməli ilk tibb-yardım haqda məlumatlar verilir. Buna görə də istənilən nəticə əldə olunub. Hazırda Azərbaycanda da bu cür tədbirlər görülməkdədir. Statistik məlumatlar göstərir ki, həyata keçirilən Dövlət Proqramının daha 5 il uzadılmasına çox ciddi ehtiyac var”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

İş adamı Vasif Talıbovdan 13 milyon dollarını geri istəyir

Vasif Talibov dövründə Naxçıvanda fəaliyyət göstərən və bütün varidatı zorla əlindən alınan türkiyəli iş adamı Əli Sərdar Oba keçmiş “xan”ı məhkəməyə verməyə hazırlaşır. Ovqat.com-a bu barədə məlumatı iş adamının özü məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Baş Prokurorluğuna bu barədə müraciət edib və qurumdan rəsmi şəkildə Vasif Talibovu “məhkəməyə ver” razılığı alıb. İş adamı iddiasının rəsmi dəlili kimi Baş Prokurorluqdan ona göndərilən məktuba istinad edir. Məktubda yazılır ki, iş adamının şikayətinə Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsində baxılmış, Cinayət Məcəlləsinin 179.3.1, 308.2.311.3.1, 311.3.2, 311.3.3 və 311.3.4-cü maddələri ilə ibtidai istintaq aparılmış, 232006021 nömrəli cinayət işinə əlavə edilmişdir. İbtidai istintaq zamanı iş adamının müraciətindəki xüsusiyyətlərin mülki xarakterli olduğu təsbit olunmuş və aidiyyəti üzrə birinci instansiya məhkəməsinə müraciət etməsi məsləhət görülmüşdür.

Ali Sərdar Obanın iddiasına görə, Vasif Talibov ona 13 milyon 700 min dollar borcludur. Baş Prokurorluqdan göndərilən məktubda isə dollar yanlışlıqla manat olaraq göstərilir.

Qeyd edək ki, ötən ilin mayında Əli Sərdar Obanın bu məsələ barədə şikayət məktubu yayılıb. Məktubda bildirilib ki, 2007-ci ildən “Oba Qrup” MMC adı ilə fəaliyyət göstərən şirkət istehsal, ticarət, turizm sahələrində xidmət edib:

“Ancaq 2015-ci ildə bütün mal varlığımız və yatırımlarımız Naxçıvan MR Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovun təlimatı ilə əlimizdən alınıb.

Əlimizdən alınanlar:

1. Ordubad, Paraşağay mədən ocağı. 5 ildə 2 min metr dərinlikdə çalışdıq. Xərcim 2.048.000 dollar;
2. Şərur, Gümüşlüdə Arpacay balıqçılıq. İldə 1000 ton civarıda balıq ciftliyi qurdum. Əlimizdən aldılar. Xərcim: 413 min dollar
3. Metroturizmlə 2015-20-ci illər üçün 5 illik sistem qurdum. Əlimizdən zorla aldılar. Məsrəf - 105 min dollar.
4. Plastik tullantıların istehsalı müəssisəsi. Əlimizdən alındı. Məhkəmə yolu ilə avadanlıqlarımızı geri aldıq, ancaq fabrikdə istehsal olunmuş 91.600 dollar dəyərində malımızı qəsb edib, satdıqları üçün pulumuzu ala bilmədik. Sərmayəmizi almadığımız və deport olduğum səbəbindən 6 ildir avadanlığımızı işlədə bilmirik. Bu üzündən zərər 300 min dollar.İddialarımı sübut edəcək bütün sənədlərim var.

Vasif Talibovun mənə vurduğu zərərlərin araşdırılmasını və mənə dəyən ziyanın ödənməsi üçün lazım olan işlərin görülməsini rica edirəm”.

□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

Ötən həftəsonu Ermənistan hökuməti “Laçın dəhlizinin blokadası nəticəsində Qarabağ ərazisində yaranmış vəziyyətlə əlaqədar” BMT Təhlükəsizlik Şurasının fövqəladə iclasının keçirilməsini istəyib. “Yeni Müsavat” qeyd edir ki, Ermənistanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Mher Marqaryan Təhlükəsizlik Şurasının sədrinə bu barədə yazılı müraciət ünvanlayıb. Hökumətin son iclasında baş nazir Paşinyanın Qarabağ ermənilərinin “faciəvi vəziyyəti” ilə bağlı söylədikləri İrəvanın məsələni beynəlxalq müstəvidə müzakirəsinə hazırlıq anonsu sayıla da bilərdi. Paşinyan həmin toplantıda “humanitar yükün” sərhəddən buraxılmamasının nəticələri sırasında sülh danışıqlarının sıfırlana biləcəyini də deyib. O, çıxışında Azərbaycan qarşısında yenidən Qarabağ tələbi, Bakı-Xankəndi danışıqlarının isə beynəlxalq missiya, hansısa üçüncü ölkələrin vasitəçiliyi ilə aparılması şərtini qaldırır.

Aydındır ki, “humanitar yüklərin” sərhəddən buraxılmaması Paşinyanın həm Qarabağ, həm sülh danışıqları mövzusunda spekulasiya imkanlarını artırır. Üstəlik, bu məsələnin BMT səviyyəsində müzakirəsinə cəhd etməklə, bölgədə sülhməramlıları olan Rusiyaya beynəlxalq inamsızlıq yaradılması planlarına da dəstək olur. Yəni erməni baş nazir əslində bu prosesdən çox qazanclı çıxmağı hədəfləyir. Paşinyan sülh danışıqları prosesinin ən əvvəllə - “sıfır nöqtəsinə” qayıtmasını çox arzulayır ki, bu danışıqlar saqqız kimi uzansın, o da manevr imkanlarını itirməsin, hakimiyyətini mümkün təhlükələrdən sığortalasın.

BMT-dəki mümkün müzakirələrə gəlinə, Təhlükəsizlik Şurasının 10 qeyri-daimi üzvündən ən azı iki dövlət - Albaniya və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Azərbaycanla fəal siyasi və iqtisadi əməkdaşlıq edir.

Daha 4 ölkə - Qabon, Qana, Mozambik və Ekvador Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatında tərəfdaşdır. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən Ermənistan Fransanın “qeyyumluğuna” arxalana bilər. “Turan” şərhində yazır ki, böyük ehtimalla Rusiyanın məsələnin “beynəlxalqlaşmasına” qarşı çıxacağını gözləmək olar. Çünki Moskva Bakı ilə İrəvan arasında əsas moderator rolunu oynamağa iddialıdır və üçüncü dövlətlərin nizamlanma məsələsinə müdaxiləsinə qarşıdır. Yada salaq ki, İrəvan və Paris artıq 2022-ci ilin dekabrında BMT Təhlükəsizlik Şurasına Bakını Qarabağ ermənilərinin “hüquqlarını pozmaqda” və Laçın dəhlizini “blokada” etməkdə ittiham edən sənədi irəli sürməyə çalışıblar. Lakin Fransanın hazırladığı

İrəvan danışıqlardan imtina edir - bəs BMT-də nəyə ümid edirlər?

Ermənistan “Laçın blokadası” şousunu Təhlükəsizlik Şurasının iclasına çıxarmağa çalışır, rəsmi Bakı xəbərdarlıq etdi - hərbi və siyasi ekspertlərdən proqnoz

bəyanat layihəsi bloklandı və bunda ən fəal rol oynayan Rusiya oldu. Böyük Britaniya, BƏƏ və Albaniya da bəyanatın mətninə düzəlişlər təklif etsə də, Fransa bunu qəbul etmədi və nəticədə sənədi geri götürmək məcburiyyətində qalıb. Paşinyanın yenidən Qarabağ şərtinin quyuğundan yapışmasında məqsədi nədir? BMT-dəki mümkün müzakirələrdən nə gözləmək olar?

“2022-ci ilin dekabrında ilk uğursuzluğuna baxmayaraq, Ermənistan yenidən BMT Təhlükəsizlik Şurasını siyasi, hərbi və informasiya yönümlü manipulyasiya kampaniyası üçün alətə çevirməyə cəhd göstərir”. Bu barədə **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında** bildirilib. Qeyd olunub ki, bununla yanaşı, Ermənistan 30 ilə yaxın müddət ərzində BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul olunmuş dörd qətnaməsinin və Təhlükəsizlik Şurası sədrinin işğalçı qüvvələrin Azərbaycan ərazisindən tam, dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən bir sıra bəyanatlarına məhəl qoymayan bir ölkədir. “Ermənistanın bölgədə “humanitar vəziyyətin pisləşməsi” və “davam edən blokada” ilə bağlı əsassız iddialarla əlaqədar BMT Təhlükəsizlik Şurasına müraciəti növbəti dəfə beynəlxalq tərəfdaşlar vasitəsilə balanslı, beynəlxalq hüquqa əsaslanan və məqbul həll yolu tapmağa yönəlmiş səylərə Ermənistanın qəsdən və məqsədyönlü şəkildə mane olduğu bir zamanda baş verir”, - bəyanatda qeyd edilib.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlının fikrincə, Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının “Qarabağdakı vəziyyətlə bağlı” təcili iclasını çağırmaqla üç mərhələdə nəticə əldə etməyə ümid edir: “Belə bir iclasla beynəlxalq diqqəti Qarabağda iddia etdikləri “humanitar fəlakətə” çəkmək; Azərbaycana qarşı bəyanatın qəbul edilməsinə nail olmaq; mümkün olarsa, bu bəyanatı qə-

naməyə çevirmək və Laçın yolunun açılmasına nail olmaq. İclasın keçirilməsi mümkün görünür, lakin digər iki mərhələdə nəticə İrəvan və bu prosesdə onu dəstəkləyən Fransa üçün ürəkəçən olmayacaq. Birincisi, rəsmi Bakı korrekt gedişini təkrarlayacaq: ötən ilin dekabrında Ermənistan Fransanın dəstəyi ilə BMT TŞ-də Azərbaycana qarşı bəyanatın qəbul edilməsini gündəmə gətirdi. Bakının manevrləri nəticəsində bəyanatdan “Dağlıq Qarabağ” ifadəsi çıxarıldı, “humanitar yardım olarsa, bu yalnız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmət əsasında ola bilər” və “Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək” kimi ifadələr daxil edildi, nəticədə Azərbaycan əleyhinə olan bəyanat xeyrinə olan formaya salındı. Fransa və Ermənistan məcbur qalaraq, bundan imtina etdilər. Bu prosesdə daimi üzvlərdən Böyük Britaniya və Rusiya, qeyri-daimi üzvlərdən BƏƏ və Albaniyanın dəstəyi də həlledici amillərdən oldu. Analoji vəziyyət yaranacağı təqdirdə, Azərbaycan əleyhinə olacaq bəyanatın korrekt edilməsi - BMT-nin də qəbul etdiyi “ərazi bütövlüyü”, “Dağlıq Qarabağ ifadəsinin çıxarılması” və s. mümkündür”. Təhlilçinin sözlərinə görə, ikincisi, əgər bəyanatın qəbul edilməsinə nail olarlarsa, bunun qətnaməyə çevrilməsinə ilk veto qoyacaq ölkə Rusiya olacaq, çünki bu, Moskvanın “öz təsir dairəsi” olaraq gördüyü bölgəyə kənar müdaxilə deməkdir. Ekspert hesab edir ki, onda Bakının təklifini - Ağdam-Xankəndi marşrutunu qəbul etməkdən başqa yolları qalmayacaq.

Hərbi ekspert Ədalət Verdiyevin fikrincə, BMT Azərbaycanın xeyrinə 4 qətnamə qəbul etmişdi: “Ancaq erməni silahlıları tam heyətlə Azərbaycandan çıxarılmayıb. İndi “humanitar yük”dən o silahlı ermənilərə də pay çatacaq. Necə ola bilər, BMT desin ki, erməni silahlıları ərazilərdən çıxar, eyni vaxtda həm də qətnamə qəbul etsin ki, bu ərazi

sənin deyilmiş kimi davran, kim girir-çıxır, kim nə istəyir etməsinə şərait yaratmağı tələb et. Bu necə ola bilər? BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvü olan dövlətlər öz ölkələrində bu şəraiti yaradarmı? 20 gündür ki, TIR-lar gözləyir, Bakı da təklif irəli sürür, gəlin Ağdam yolundan keçin. Niyə keçmirlər, nəyin inadıdır? O zaman Azərbaycana hansı psixoloji təsir göstərməyə çalışırlar?”

Ə.Verdiyevin sözlərinə görə, o baxımdan əvvəlcə Britaniyanın adını qeyd etməyi zəruri bilir: “Minatəmizləmədə bizə dəstək verirlər, ingilis səfir azad edilən torpaqlara səfər edir, maraqlanır. Rusiyanın da Azərbaycanın yanında olacağını düşünürəm. Əks təqdirdə, ruslar ərazilərimizdə qalmaq imkanını itirəcək. Necə ola bilər ki, Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıсын, biz də onu torpaqlarımıza buraxaq, sən də gedib BMT-də əleyhimizə olan qətnaməyə səs verəsən? Bu, mümkün deyil. Digər tərəfdən, hipotetik olaraq götürsək ki, qətnamə qəbul edildi, tövsiyə xarakterli sənəd qəbul olundu, bəs nə baş verəcək? Əvvəla, bunu icra etmək üçün 300 il vaxtımız var. Əgər Ermənistan BMT-nin 4 qətnaməsini 30 il ərzində icra etməyibse, o halda Azərbaycanın da bu qurumun tövsiyə xarakterli qətnaməsini 300 il icra etməmək haqqı var”.

□ **Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”**

Rusiya hərbciləri Erebusda təlim keçirdi

Rusiyanın Ermənistandakı 102-ci hərbi bazasının aviasiya ekipaj üzvləri təlim keçirib. “Sputnik” xəbər verir ki, bu barədə Cənub Hərbi Dairəsinin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Bildirilib ki, təlim zamanı hərbcilər akrobatik elementlər yerinə yetiriblər. Təlim Erebus aerodromunda keçirilir.

Təlim uçuşlarında Cənub Hərbi Dairəsinin 120-dən çox hərbi qulluqçusu iştirak edib və 20-yə yaxın hərbi və xüsusi texnika cəlb olunub.

Ombudsman beynəlxalq təşkilatlara çağırış etdi

“Beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın Azərbaycana qarşı daha da kəskinləşən nifrət siyasətinə biganə qalmamalıdır”.

Bu barədə Ombudsman Aparatından məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, dözümsüzlük mühiti və nifrət nitqi insan hüquqlarının təminatına əsas təhdid kimi çıxış edən amillərdəndir: “Hazırda sosial şəbəkələrdə davamlı olaraq Azərbaycanlıları hədələyən, ölüm təhdidi edən açıqlamaların verilməsi, təhqiredici ifadələrdən geniş şəkildə istifadə edilməsi, etnik zəmində nifrətin təşviq edilməsi məhz uzun illərdir Ermənistan tərəfindən Azərbaycana qarşı yaradılmış dözümsüz münasibətin nəticəsidir.

Təəssüflə bildiririk ki, Ermənistan tərəfindən Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı bu məqsədlə atılan addımlar nəinki səngimir, əksinə, son zamanlar daha da kəskin şəkil almaqdadır. Bugünlərdə Ermənistanın yerli və beynəlxalq ictimai rəyi çaşdırmağa xidmət edən əsassız təbliğatına dəstək verən bir sıra bəyanatların da iki ölkə arasında ədalətli sülhün təminatına deyil, qarşıdurmanın yenidən alovlanmasına xidmət etdiyini vurğulamaq istədik.

Bu baxımdan, bir daha bölgədə sülhün bərqərar olunmasının vacibliyini qeyd edir, Ermənistanın hakim dairələrini, nüfuzlu insan hüquqları təşkilatlarını və hüquq müdafiəçilərini beynəlxalq hüququn tələblərinə hörmət etməyə və ədalətli mövqə tutaraq nifrət siyasətinin qarşısının alınmasına dəstək verməyə çağırırıq”.

Bildirilib ki, Ermənistanın Azərbaycanofobiya siyasətinin nəticələrini özündə əks etdirən materiallar mütəmadi olaraq monitorinq edilərək beynəlxalq təşkilatların diqqətinə çatdırılır.

Qarabağdakı ermənilərin separatçı lideri AraiK Arutyunyan Azərbaycan əleyhinə bəyanatlar yaymaqda davam edir. Arutyunyanın bəyanatından belə məlum olur ki, son günlər Azərbaycana "beynəlxalq təzyiqin" əhəmiyyətli dərəcədə artmasından məmnundur.

"BMT-nin bir qrup ekspertinin Laçın yolunun açılmasının və bütün insanların təhlükəsizliyinin və rifahının təmin edilməsinin zəruriliyini vurğulayan bəyanatı da alqışlanasındır. Mənim beynəlxalq ictimaiyyətə son mesajım və Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin birinci baş prokuroru Luis Moreno Okamponun hesabatı beynəlxalq mediada böyük əks-səda doğurdu. Nəticədə onlarla aparıcı media mövqələri vəziyyətə istinad edərək "artsax hakimiyyəti"nin və aparıcı ekspertlərin "davam edən soyqırım"la bağlı qiymətləndirmələrini və müraciətlərini təqdim edə bilərlər".

Axar.az yazır ki, bu bəyanat əslində Yevlaxda nəzərdə tutulan görüşdən ermənilərin niyə imtina etməsinə aydınlıq gətirir.

Yada salaq ki, Azərbaycan XİN müəyyən razılaşmaların olduğu haqda məlumat yaymışdı. Bildirirdi ki, beynəlxalq tərəfdaşların söyləri nəticəsində Ağdam-Xankəndi yolundan BQXK tərəfindən yüklərin daşınması üçün istifadə olunması və bundan 24 saat sonra Laçın yolundan BQXK vasitəsilə keçidin daha da intensivləşməsinə dair razılıq vardı. Bununla yanaşı, Yevlaxda Azərbaycanın nümayəndələri ilə Qarabağda yaşayan erməni sakinlərin nümayəndələri arasında görüşün keçirilməsi razılaşdırılmışdı və logistik məsələlər yekunlaşmışdı. Bütün bu razılıqlara baxmayaraq, Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin erməni sakinlərinin nümayəndələri razılıqları son anda pozdu. Deməli, AraiKın sifariş və göstəriş aldığı dairelər belə bir görüşün "vacib olmadığına" və "Azərbaycanın təzyiqlər qarşısında geri çəkilməyə" inanırdılar.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov bütün bu oyunların arxasında Rusiya izini görür: "Bu barədə dəfələrlə yazmışıq, demişik. AraiKlərə cəsarət verən Kremldir. Bütün bu oyunlar da məhz oradan idarə olunur. Rusiya Qarabağ torpaqlarımızda yaşayan bir para separatçı erməni toplumunun əli ilə Azər-

Ermənilərin Yevlax görüşündən imtinasının səbəbi bilindi

Qərbdən Bakıya artan təzyiqlər onları "ruhlandırıb"

baycanla Ermənistan arasındakı gərginliyi saxlamaqdadır. Təəssüf ki, bu gün erməni-rus birliyinin qurduğu "humanitar yardım" şousunu yalnız kənar qüvvələr dəstəkləmir. Səpə özümüzədən olan bir para "siyasilər" də hökumətin bu məsələdəki mövqeyini tənqid etməyə qalxaraq, "ağıl öyrədirlər". Anlamaq istəyirlər ki, Azərbaycan dövləti bu addımı ilə bizə basqı göstərmək istəyən güclərə nə demək istəyir. Biz suveren dövlət olaraq Laçın-Xankəndi dəhlizini dünyanın gözləri qarşısında bağladığımız və bununla da bütün dünyaya beynəlxalq qaydalar çərçivəsində hərəkət etdiyimizi göstərdik. Atdığımız bu addıma qarşı demək olar ki, heç kim çıxıb bilmədi. Çünki tam haqlı idik. Həm də ona görə ki, biz bundan bir neçə il əvvəl "Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə" deyən Ermənistanın baş nazirinə "Qarabağ Azərbaycanıdır" dedirtmişdik. Bu gün də biz bu prizmadan çıxış edərək, öz sərhədlərimizdə baş verən bütün məsələləri müstəqil həll edirik.

Artıq Ermənistandan Qarabağa silah və təxribat daşıyan dəhliz adlı bir keçid yoxdur. Ermənistandan Azərbaycan ərazisinə hər hansı bir yük müstəsna olaraq Azərbaycan hökumətinin nəzarəti altında keçə bilər. O ki qaldı öncədən bəyan olunmamış bu "humanitar yardım"a, bu məsələdə də Azərbaycan ərazisinə kimin haradan və necə daxil olmasını özü müəyyən edir. 44 günlük İkinci Qarabağ savaşından sonra Ermənistandan Laçın yolu ilə Xankəndinə silah-sursat daşıyanların bu gün də bunu humanitar yardım adı altında etməyəcəklərinə heç bir təminat yoxdur. Bu səbəbdən Azərbaycan həmin yüklərin Qarabağ bölgəmiz və bütövlükdə dövlətimiz üçün daha təhlükəsiz bir ərazidən keçməsinə təkid edir. Biz bu humanitar yardımın qarşısını almamışıq,

sadəcə, onun haradan keçməsinin lazım olduğunu qarşı tərəfə göstərmişik. Qarşı tərəfin doğrudan da məqsədi Qarabağda yaşayan ermənilərə humanitar yardım göstərməkdirsə, bu yursunlar - Ağdam-Xankəndi yolu açıqdır. Əgər Ermənistan gerçəkəndən Qarabağdakı ermənilərə humanitar yardım etmək istəyirsə, onun üçün bu yardımın oradakı ermənilərə hansı yolla çatmasının nə fərqi var? Deməli, söhbət humanitar yardımla bağlı deyil - bu, sadəcə, məqsədyönlü şəkildə rus-erməni birliyinin qurduğu bir oyundur. Sülh müqaviləsinin bağlanması üçün Moskva hər vaxtlar Ermənistanla Azərbaycan arasında gərginliyi artırmağa çalışır. Bu dəfə onlar bunu Azərbaycanla beynəlxalq səviyyədə təzyiqlərin göstərilməsi yolu ilə etməyə çalışırlar.

Bu gün sülh müqaviləsinə pozmaq üçün göstərilən bütün çabalar əbədsir. Ermənistan yaxşı anlayır ki, sülh müqaviləsinə öz istəyi ilə bağlamasa, Azərbaycan hərbi maşınıni yenidən işə salacaq və onu buna məcbur edəcəkdir. AraiKlərin sonu isə Azərbaycan qanunları qarşısında cavab vermək olacaq. O günə çox qalmayıb".

Deputat Bəhruz Məhərrəmov hesab edir ki, təcavüzkar hələ də realılıqla barışmayıb: "Son günlər müşahidə olunan situasiya və Qərbin riyakar davranışları göstərir ki, əslində son 30 ildə Azərbaycanın yaratdığı yeni realılıq istisna olmaqla, dəyişən heç nə yoxdur. Ermənistan təcavüzkar niyyətindən əl çəkməyib, Qərb isə regionda sülh və sabitlik istəmir və 30 il etdiyi kimi, münaqişəli vəziyyətin davamlılığında maraqlıdır. Aydın ki, Azərbaycanın müharibədə qələbəsi və cənab İlham Əliyevin qətiyyəti ilə formalaşan postmüharibə realılığı regionumuzu heç vaxt etmədiyi qədər sülhə yaxınlaşdırıb. Lakin Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsi ətrafında humanitar fəlakət

şousu göstərir ki, İrəvan reallıqla barışmayıb, Qərb isə bu vəziyyətə xaç yürüşü başlamaq üçün fürsət kimi

kağız parçasından başqa bir şey olmadığı reallığı tədricən aydınlaşmaqdadır. Belə olan halda Qarabağ

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Məsəvat"

baxır. Son günlər Qərb mediasında, 3-cü sektorda və maddəli siyasi dairələrdə başlanan anti-Azərbaycan kampaniyası, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suveren hüquqlarını görmədən gəlmə cəhdləri bunu bir daha sübut edir. Qərb 30 il işğal və təcavüzə birbaşa və dolayı dəstək verdiyi kimi bu gün də regionda sülh və birgəyaşayışa hər vaxtlar maneə olmaqdadır. Təsədüfi deyil ki, məhz başlanan anti-Azərbaycan kampaniyasından sonra qısa müddət öncəyə qədər ümidlərini itirib təslimçi ruhda olan separatçılarda "özgüvən" yaranıb, qorxudan çıxışların rabitəsini itirmiş separatçı AraiK Arutyunyan artıq Azərbaycan əleyhinə bəyanatlar verməyə başlayıb. Hətta Ermənistan hakimiyyətinin fitvası ilə Qarabağın erməni icmasının nümayəndələri onlar üçün tarixi şans olan və Yevlaxda nəzərdə tutulan görüşdən imtina etdi. Lakin sirs deyil ki, heç bir kampaniya əbədi davam edə bilməz və Azərbaycan "beynəlxalq təzyiq" də tədricən "effektini" itirdikcə səlibçilərin əsl niyyəti də ifşa olunmaqdadır. AraiK Arutyunyanın minnətdarlıqla istinad etdiyi beynəlxalq təxribatlar, BMT-nin bir qrup ekspertinin, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin sabiq baş prokuroru Luis Moreno Okamponun hesabatının

"10 qat cavablarını alacaqlar" - deputat

Son günlər Ermənistan ordusunun sərhəd bölgəsində aktivliyi müşahidə edilir. Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, ötən gün Ermənistan tərəfi Kəlbəcər və Sədərək rayonlarını atəşə tutub. Bundan başqa, mediada Ermənistan ordusunun sərhəd bölgələrinə hərbi texnika, silah və şəxsi heyət toplaması barədə məlumatlar yayılıb.

Ümumilikdə ermənilər danışıqlardan imtina edir və sülh müqaviləsinin imzalanmasında maraqlı olmadığı görünür. Hər bir halda Azərbaycan Ordusu ermənilərin təxribatlarına cavab verməyə hazırdır.

Məsələ ilə bağlı Modern.az-a danışan Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov bildirib ki, ermənilər sülh müqaviləsinin imzalanmasını uzatmaq üçün hər yola əl atırlar:

"Ermənilərdən hər zaman təxribat gözləmək olar. Biz bunu həmişə demişik. Ermənilər sülh müqaviləsinə uzatmaq, sülh müqaviləsində manipulyasiyalar etmək üçün hər cür addım atırlar. Bu, onların xislətində var. Bir müddət sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində işlər çox intensiv gedirdi. Amma vəziyyəti tamam dəyişdirdilər. Deməli, bunlar sülh müqaviləsinin imzalanmasında, delimitasiya proseslərinin aparılmasında maraqlı deyillər. Olmasınlar. Zərəri ilk özləri gö-rəcəklər. 2020-ci il 10 noyabr bəyanatında qanunsuz silahlı birləşmələrin Qarabağdan çıxarılması və Naxçıvana Zəngilan dəhlizinin açılması ilə bağlı müddəalar yer alır. Bu müddəaların həyata keçirilməsində maraqlı deyillər. Bəs nədə maraqlıdırlar? Ancaq təxribat törətməkdə maraqlıdırlar".

Komitə sədri vurğulayıb ki, ermənilər təxribatlarına on qat cavab alacaqlar: "Ermənilər yenidən təxribatlar hazırlayıb həyata keçirməklə üzərlərinə düşən bütün öhdəliklərdən qaçmağı hədəfləyirlər. Sonda isə heç nə qazanmayacaqlar. Təxribat törədəcəklər, 10 qat cavablarını alacaqlar. Sonra özləri yenə də yalvarmağa başlayacaqlar ki, gəlin, yenidən sülh müqaviləsinə müzakirə edək. Bu ermənilərin xislətidir. Xalqımız da bunu bilməlidir. Möhtərəm Prezidentimiz dəfələrlə, bunların hansı xüsusiyyətlərə malik tayfa olduğunu dilə gətirib. İkiüzlülük, yalançılıq, qorxaqlıq bunlara məxsus xüsusiyyətlərdir".

7 yaşlı Fəridin ölümünə səbəb olan idmançıya yeni ittiham verildi

Sumqayıtda 7 yaşlı uşağı öldürməkdə təqsirləndirilən idmançı Mehman Xəlilovun barəsində yeni ittiham irəli sürülüb.

“Report” xəbər verir ki, o, Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4-cü (xüsusi amansızlıqla və ya ümumi təhlükəli üsulla adam öldürmə) maddəsi ittiham olunur.

Artıq cinayət işinin ibtidai istintaqı başa çatıb və baxılması üçün Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

İş hakim Fəhmin Hübətovun icraatına verilib.

Məhkəmə iclası avqustun 24-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, bu il aprelin 29-da Sumqayıt şəhərində tanınmış idmançı M.Xəlilov məşq zamanı tələbəsi olan 7 yaşlı Fərid Bakarova qarşı təhlükəli fənd işlədib. Nəticədə 7 yaşlı uşaq xəstəxanada dünyasını dəyişib.

Faktla bağlı Sumqayıt Şəhər Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 126.3-cü (qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə səbəb olduqda) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

M.Xəlilov iş üzrə şübhəli şəxs qismində tutulub.

Sumqayıt Şəhər Məhkəməsinin qərarına əsasən, onun barəsində 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Sumqayıt dənizində batan var

Sumqayıtda bir nəfər dənizdə batıb. Bu barədə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, FHN-in “112” qaynar telefon xəttinə Sumqayıt şəhəri, Hacı Zeynalabdin qəsəbəsi yaxınlığında dənizdə (ən yaxın sularda xilasetmə məntəqəsindən təqribən 8 km aralı, nəzarətsiz ərazi) 1 nəfərin batması barədə məlumat daxil olub.

Məlumatla əlaqədar FHN-in Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin dalgıç-xilasediciləri axtarıqlara cəlb olunub.

Hacıqabulda kütləvi zəhərlənmə

Hacıqabulda kütləvi zəhərlənmə baş verib.

Belə ki, rayonda istirahət mərkəzlərinin birindən paytaxta qayıdan zaman Bakı şəhər sakinləri, 2010-cu il təvəllüdlü Məmmədli Soltanəli Rövşən oğlu, 1987-ci il təvəllüdlü Adıgözelova Fidan Rauf qızı, 1952-ci il təvəllüdlü Soltanova Sidiqə Məmməd qızı, 1994-cü il təvəllüdlü Süleymanova Pikəxanım Hafiz qızı, Süleymanova Nuranə Hüseyn qızı, 1973-cü il təvəllüdlü Əliyeva Afaq Soltanəli qızı, 2017-ci il təvəllüdlü Süleymanov Məhəmməd İlkin oğlunun halı pisləşib.

Həmin şəxslər dərhal Şirvan Şəhər Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıb.

Havaların hədsiz isti keçməsi ilə bağlı dənizə gədənlərin sayı artıb. Bununla yanaşı, demək olar ki, hər gün bir, hətta bir neçə nəfərin çimərlikdə boğulması barədə xəbərlər yayılır.

nəzarət var. Dənizkənarı əvvəlki kimi açıq olsa, ölənlərin sayı bəlkə də daha çox olar. Dənizdə batma hallarının əksəriyyəti insanların qayda-qanunlara riayət etməməsi ucbatından baş verir. Kütləli havada dəniz də dalgalı

kündür: “Dalgıçlar heç zaman tək olmurlar. Suya daxil olan dalgıçları iki nəfər müşayiət edir - dalgıç suya girir, bir nəfər onu siqortalayır, bir nəfər də qayıq sürür. Ümumiyyətlə, ölümə nəticələnən suda boğulma hadisələri əsa-

suda quraşdırılmış məhdudlaşdırıcı nişanlar görünür. Eyni zamanda hər hansı bir hadisə baş verəndə axtarış-xilasetmədə çətinlik yaranır, çünki görüntü olmur. Ona görə də biz təklif edirik ki, çimərliklərdə istirahət saatı səhər saat 9-dan axşam saat 8-dək olsun”.

Səslənən iddialarla bağlı təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Elmar Nurəliyev “Bakı-Xəbər”ə açıqla-

Dənizdə batanlarla bağlı sensasion iddia: “Dalgıçlar qəsdən...”

FHN rəsmisindən mövqe: “Dalgıçlar heç zaman tək olmurlar”

Sağlam, hətta idmançı gənclərin dənizdə boğulması bəzi sensasion iddialara səbəb olub. Onlardan biri budur ki, Xəzərdə davamlı zəlzələlər dənizin dibində çuxurlar əmələ gətirib. Başqa bir iddianın isə inandırıcılığı azdır, amma istənilən halda, diqqət tələb edir.

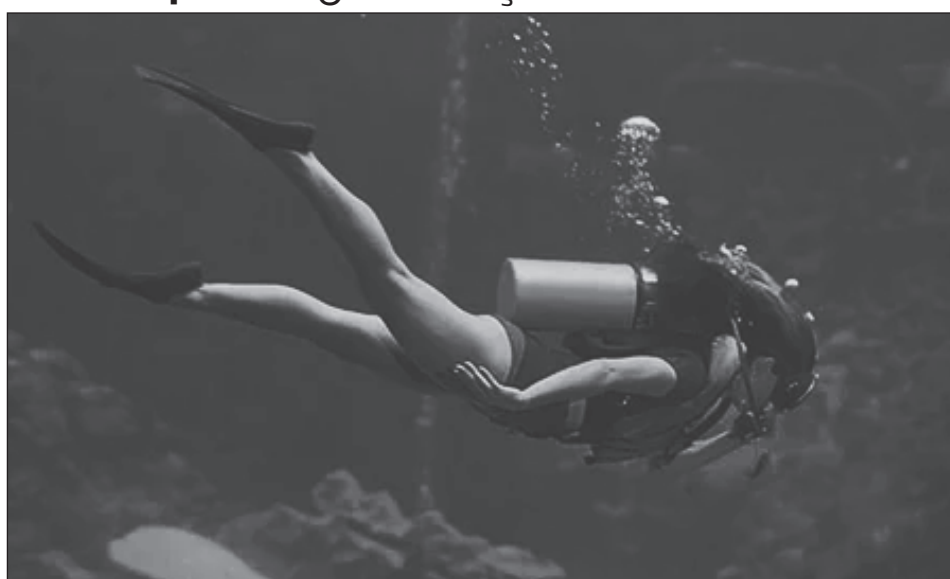
Sosial mediada çimərlikdə çalışan dalgıçların dənizdə çimən vətəndaşları batıraraq suyun altında bir yerə bağladıkları, daha sonra isə meyiti qohumlarına satdıqları barədə məlumatlara tez-tez rast gəlinir.

Məsələn, Zamin Eyvazov adlı istifadəçi sosial şəbəkədə yazır: “İnsanlar “vodolazlar” çəkib aparır, suyun altında bir yerə bağlayır, sonra isə meyiti yiyəsinə çoxlu pul qarşılığında satırlar”.

Ceyhun Məmmədov adlı istifadəçi də eyni fikirdədir: “Tanıdığım biri dənizdə bir az dərinə gedibmiş. Bu zaman kimse ayağından tutub batırmaq üçün aşağıya doğru dartıb. Xoşbəxtlikdən özünü itirməyib, o biri ayağı ilə adamın üzünə tək vurub əlindən çıxıb”.

Əslində dalgıçlarla bağlı bu iddia yeni deyil, demək olar ki, hər çimərlik mövsümündə gündəmə gəlir, nə dərəcədə həqiqət olub-olmadığı bilinməyən hekayələr meydana çıxır.

Sabiq polis rəisi, ekspert-kriminalist Mahmud Hacıyev “Yeni Məşavət”ə bildirdi ki, müstəqillikdən öncəki illərdə batanların sayı indikindən dəfələrlə çox idi. O qeyd etdi ki, illər əvvəl də bu kimi iddialar səslənirdi: “Əsassız iddiadır. Azərbaycan SSRİ-nin tərkibində olanda FHN yox idi. Dənizsahili ərazilər demək olar ki, tamamilə açıq idi. Batanların cəsədlərini tapmaq çox çətin idi. Hazırda isə vəziyyət fərqlidir. Dəniz sahilində özəl çimərliklər, ictimai iaşə obyektləri fəaliyyət göstərir, ictimai çimərliklərdə də

olur, belə havada dənizə girmək belə təhlükəlidir, lakin bəzi insanlar hətta nişanları keçməkdən çəkinmirlər. Hər kəsin dünyagörüşü, intellekti eyni deyil. Kimi özünə güvənir, kimi də dünyagörüşü zəif olduğu üçün qaydalara etinasız yanaşır. İçkili vəziyyətdə dənizə girənlər var. Nəzərə alırıqlar ki, hər an qıcolma baş verə bilər”.

M.Hacıyev vurğuladı ki, batanların əksəriyyəti üzməyi bacaranlardır: “Batanların əksəriyyəti içkili olur, üzmə sərhədlərini müəyyən edən nişanları keçirlər. Əksər hallarda yaxınları, qohumları batanların üzməyi yaxşı bacardığını deyirlər. Demək ki, özünə arxayınlığın da bir həddi olmalıdır. Qaydalara riayət etmək önəmlidir. Üzməyi bacarmayanlar isə daha diqqətli olmalıdır. Dənizə girsələr belə, çox dərinə getmək məsləhətdir. Üzməyi bacarmayan 1 metr dərinlikdə də boğula bilər. Dənizlə zarafat etmək olmaz”.

FHN Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin İctimaiyyətlə əlaqələr və təbliğat şöbəsinin rəisi, daxili xidmət polkovnik-leytenantı Aqşin Əlili “Yeni Məşavət”ə bildirdi ki, yayılan şayiələr tamamilə əsassızdır. O qeyd edib ki, vətəndaşların bu çox bəsit bir yanaşmadır və qeyri-müm-

sən xidmətin nəzarət etmədiyi çimərliklərdə baş verir. FHN tərəfindən aparılan kütləvi maarifləndirmə işlərinə baxmayaraq, yenə də bəzi vətəndaşlar, xüsusilə yeniyetmələr tərəfindən çimərlik kimi nəzərdə tutulmayan ərazilərdən, suvarma kanallarından, arxılardan, süni göllərdən və digər su hövzələrindən çimərlik kimi istifadə edirlər. Bir çox halda bu, acı nəticələrə gətirib çıxarır. FHN dövlət tərəfindən nəzərdə tutulmuş çimərliklərdə təhlükəsizlik tədbirləri aparılır. İDEA İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə Bakıda altı ictimai çimərlik təşkil olunub. Digər tərəfdən isə icazəli çimərliklər var. Bu çimərliklərdə dalgıçlar vasitəsilə sualtı müayinələr aparılır. Bunun da məqsədi odur ki, hər hansı ərazidə sualtı axınlar normadan artıqdır və yaxud qəfil dərinliklər varsa, eyni zamanda suda yad cisimlər mövcuddursa, bu kimi hallar aşkarlanır və xəbərdarlıq edilir. Nəzarət edilməyən çimərliklərdə isə bu işlər görülmür. Nəticədə də bədbəxt hadisələr baş verir”.

Nazirlik rəsmisi həmçinin vətəndaşları dənizə gedərkən diqqətli olmağa çağırıb: “Küləyin sürəti saniyədə 10 metrədən artıq olduqda, çimərliklərdən istifadə təhlükəli və qadağandır. Həmçinin hava qaraldıqdan sonra suya girmək təhlükəlidir, çünki qaranlıq olduqda

masında qeyd edib ki, dalgıçın bilərəkdən üzən şəxsi suda boğması inandırıcı deyil: “Dalgıçın üzən şəxsi suyun altına çəkib bağlaması, sonra meyitini pul müqabilində yaxınlarına satması əsas olmayan şayiələrdir. Belə bir fakt olarsa, bununla bağlı hüquqi işlər görülür. Çimərliyə gedən şəxslər diqqətli olmalıdır. Nəzarət olunan çimərliyə gedilməlidir. Hansı çimərlikdə təhlükəsizlik qaydalarına əməl olunursa, ora getmək lazımdır. Hər il dünyada 370 mindən çox insan çimərlikdə boğulur. Bu, kifayət qədər ciddi rəqəmdir. Bunların içərisində 95 faizdən çoxu qeyri-çimərlik ərazisində baş verən boğulma hallarıdır. Bu da onu göstərir ki, qeyri-çimərlik ərazisinə getmək insanların həyatı üçün təhlükəlidir. Əlverişsiz hava şəraitində çimərliyə getmək lazımdır. Dünya üzrə boğulanların 70%-dən çoxu məhz əlverişsiz hava şəraitində çimərliyə gedənlərdir. Bu iki nüansa diqqət etməklə insan özünü boğulmaqdan qorumuş olur”.

Qeyd edək ki, FHN-in avqustun 13-də verdiyi məlumata görə, sutka ərzində 4-ü azyaşlı olmaqla, 15 nəfər, o cümlədən dənizdə çimərəkən batma təhlükəsi olan 1-i azyaşlı olmaqla 4 nəfər xilas edilib.

□ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Məşavət”

Yasamal rayonunda məsciddə nəzir qutularının oğurlanması yenidən yığılan ianələr mövzunu aktuallaşdırıb. Yada salmaq ki, rayon ərazisində yerləşən məscidlərdən birində müxtəlif vaxtlarda ianə qutularının oğurlanması barədə polisə məlumat daxil olub. Oğurluqda şübhəli bilinən 34 yaşlı, övvəllər dəfələrlə məhkum olmuş paytaxt sakini Əli Novruzov saxlanılıb.

Araşdırmalarla onun oğurladığı ianə qutularının içərisində ümumilikdə 13 min manatdan artıq pul olduğu məlum olub.

Azərbaycanda nəzir qutularından yığılan vəsaitlərin hara xərclənməsi hələ də müəmmalı olaraq qalır. İllərdir nəzir qutularına toplanan ianələrin nə hesabata açıqlanır, nə də şəffaflığın təmin olunması məqsədilə aidiyyəti üzrə xərcləndiyi barədə məlumat verilir.

Halbuki hər gün minlərlə insan axını müşayiət olunan məscid, pir və digər yerlərdə nəzir qutularına atılan məbləğin miqdarı da azlıq təşkil etmir. Hansı ki, bir ildən çoxdur ki, nəzir qutularına nəzarəti Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi həyata keçirir.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin qardaşı, Milli Məclisin deputatı Cavanşir Paşazadə mövzu ilə bağlı Bizim.media-ya danışdı. O deyib ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi nəzir qutularına nəzarəti genişləndirməlidir: "İki il əvvəl "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanuna dəyişiklik edildi. Bu qanunda nəzir qutuları ilə bağlı məsələ də müəyyən qədər öz həllini tapdı. Nəzirin onlayn şəkildə və hansı formada ödənilməsi, bu ödənişlərə kimin və necə nəzarət etməsi məsələləri müzakirə edildi. Bilirsiniz ki, nəzarəti Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi həyata keçirir. Yəni qanunla bu məsələ komitənin üstündədir. Nəzir qutularından edilən oğurluq məsələsinə gəlincə, bu hadisə həmin məscidlərdəki insanların səhlənkarlığı və nəzarətsizliyi ucbatından baş verib. İstər məscid, istər başqa bir yer, yaxud məktəbin bufeti, orada nəzir qutularına ödənişlər varsa, bu məsələnin təhlükəsizliyi müzakirə mövzusu olmalıdır.

Təbii ki, hər bir yerdə insident və ya oğurluq halları ola bilər. Hansı ki, bəzi insanlar hələ də təxribatlarla məşğuldurlar. Onların dini əqidəsi yoxdur və hər bir yerdə bunu edə bilərlər. Hesab edirəm ki, istənilən halda Dini Komitə bu məsələyə nəzarəti genişləndirməli və gücləndirməlidir".

Deputat elektron ianə tətbiqindən sonra nəzir

Cavanşir Paşazadə

Şeyxin deputat qardaşının nəzir qutuları açıqlaması qalmaqal yaratdı

Dini Komitə məlumat yaydı: "Görünən odur ki, bu cür əsassız ittihamlar..."

qutularına ehtiyac olub-olmaması məsələsinə də toxunub. O, deyib ki, sistem işə düşsə, artıq nəzir qutularına ehtiyac qalmayacaq: "Amma bu qutuların olub-olmaması yenə də Dini Komitənin səlahiyyətindədir".

Göründüyü kimi, Şeyxdən alınan nəzir qutularına yığılan pulların taleyi ilə bağlı şəffaflıq və hesabatlılıq yenə yoxdur? Niyə?

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, qanunda dəyişiklik ediləndən sonra bu məsələ bilavasitə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin nəzarətindədir: "Dövlətin hər hansı şəkildə nəzir qutularının harasa getməsinə, yaxud da uyğun olmayan mənbələrə axması-

biz çalışmalıyıq ki, nəzir qutusu anlayışını cəmiyyətin gündəmindən çıxaraq. Çünki bu, cəhəlin, mövhumatın əsas görüntülərindən biridir. Bundan cəmiyyətimizi xilas etməliyik. Qaldı digər məsələlərə, lazım gələrsə, qanunvericilikdə müəyyən düzəlişlər etmək olar".

İlahiyyətçi Rəsul Mirhəşimli də mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanuna əlavə və dəyişikliklər edildikdən sonra məscidlərdə və ziyarətgahlardakı nəzir qutuları Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyinə verilib və məscidlərin birində nəzir qutusunun oğurlanması konkret cinayət əməlidir:

na imkan verməyəcəyi belədir. Ona görə də burada kifayət qədər ciddi nəzarət var. Amma bəzən qeyri-qanuni nəzir qutularının qoyulması, bundan istifadə edilməsi halları da olur. Hər halda, dövlətin əlində buna müdaxilə etmək imkanı var. Bu baxımdan, narazılıq üçün əsas qalmır. Hesab edirəm ki, bu məsələdə daha ciddi düzənləmələrə ehtiyac yoxdur. Bütövlükdə

"Bu faktın araşdırılması da hüquq-mühafizə orqanlarının üzərindədir. Lakin cəmiyyəti düşündürən sual oğurluq hadisəsi deyil, yığılan nəzir qutularının hansı məqsədlər üçün xərclənməsi-dir. Dövlət Komitəsi nəzir qutularına yığılan vəsaitin xərclənməsi üçün şəffaf qaydalar tətbiq etməli, nəzir verən insanlar da etdikləri yardımların hansı istiqamətdə xərcləndiyi barədə

paniyaları təşkil edilir. Diyanət Vəqfi imkansız insanlara müxtəlif yardımlar edir. Bu təcrübəni Azərbaycanda da tətbiq etmək mümkündür. O zaman yığılan vəsaitlərin necə xərclənməsi barədə vətəndaşların məlumatı olacaq".

İlahiyyətçi əlavə edib ki, insanlar nəzir verərkən onun Allah yolunda xərclənməsinə ümid edib, bu vəsaitləri verirlər: "Vətəndaşlar əmin olsa ki, onların etdiyi yardım imkansız insanların maddi vəziyyətinin normallaşdırılma-

yeti barədə yanlış rəy formalaşdırmağa cəhd edilir.

İanələr və nəzir qutuları ilə maraqlanan, bu məsələdə qərəzsiz və obyektiv fikir bildirmək istəyənlərdən xəbəş edirik ki, mediada və sosial şəbəkələrdə nəse yazmadan öncə "Dini etiqad azadlığı haqqında" Qanuna öləri də olsa, nəzər yetirsinlər. Qanuna əsasən, dini qurumlar (dini ibadət yerləri) könüllü ianələr üçün müraciət edə, habelə bu ianələri, o cümlədən ianə edilmiş pul vəsaitlərini nağd və ya bank, poçt, plastik kart,

elektron ödəmə sistemləri, yaxud internet vasitəsilə qəbul edə bilərlər. **Məlumatda vurğulanı ki, ianələrin elektron şəkildə toplanması, sərf olunması ilə əlaqədar qanundan irəli gələn məsələləri tənzimləmək üçün müvafiq qaydaların layihəsi Dövlət Komitəsi tərəfindən hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib:** "Qeyd olunan qaydalar təsdiq olunduqdan sonra ictimaiyyətə ianələrlə bağlı mexanizmin hansı formada tənzimlənməyi ilə bağlı ətraflı məlumat veriləcək. Bir daha bildiririk ki, sözügedən qaydalar təsdiqlənməyə qədər Dövlət Komitəsinin nəzir qutuları və ianələrlə bağlı məsələləri tənzimləməsi, eləcə də nəzarət etməsindən danışmaq doğru deyil və əsassızdır".

□ **Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"**

məlumat əldə etməlidir. Bu problem təkcə nəzir qutularının elektron qaydada ödənilməsi ilə aradan qaldırılma bil-məz. Nəzir qutularına nəzarət Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin tabeliyində olan vəsaitlərin xərclənməsi ilə bağlı bu şəffaflıq təmin olunmadığı kimi, indi də eyni qayda davam edir.

Vətəndaşların etdikləri ianələrin hansı məqsədlər üçün xərclənməsi ilə bağlı

Türkiyə Diyanət Vəqfinin nümunəsini ölkəmizdə tətbiq etmək mümkündür. Türkiyənin Diyanət Vəqfi təhsil fəaliyyətləri çərçivəsində müxtəlif səviyyələrdə təhsil müəssisələri, böhran bölgələrindəki şəraitə uyğun formal və peşə təhsili modelləri və yerli təqaüd proqramları həyata keçirir. Bu çərçivədə 16 ölkədəki 33 təhsil müəssisəsində 10.000-dən çox tələbəyə təhsil imkanları təqdim edir. Vəqfin təhsil proqramı təkcə tələbələrə təqaüd verməklə məhdudlaşdırılmır. Vəqf orta məktəblərdə də bu təqaüd proqramını həyata keçirir. Bu yardım proqramlarını həyata keçirmək üçün ölkənin Təhsil Nazirliyi ilə əməkdaşlıq edilir. Bundan əlavə, ölkə daxilində və xaricdə yardım kam-

Alban-Udi icmasının üzvləri Xudavəng monastırında

Qafqazdakı Alban Apostol Müstəqil Kilsəsinin varisi olan Alban-Udi dini icmasının üzvləri Kəlbəcər rayonundakı Xudavəng monastır kompleksini növbəti dəfə ziyarət ediblər.

Bu barədə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatı verilib.

Qeyd edilib ki, dini icma nümayəndələri məbəid kompleksə aid kilsədə dini ayinlər icra edib, şamlar yandırblar.

Bir şeirin izi ilə

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Dünənki köşəmizdə ünlü xalq şeiri nümunəsini təkrar dərc etmişdim: “Pulun var, ver Zəpəriyə, Al qoy qapıya”. Nəinki dərc etmiş, əsərin müəllifinin kimliyi haqda versiyalarımı, güman, ehtimal, fərziyyə və nəzəriyyələrimi də ortaya qoymuşdum.

Məsələn, bu şeirin də görkəmli xalq şairimiz, 2 dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Ramiz Rövşənə xas olub-olmadığını analiz etmişdim. Yəqin hörmətli oxucuların məlumatı vardır, hazırda xalqımız arasında Ramiz müəllimin plagiatı yol verib-vermədiyi ciddi sosial müzakirə və partlayışlara gətirib çıxarmışdır. İddia edilir ki, şairin məşhur “Nə var Allahdan yuxarı, Nə var qəbirdən aşağı, Ruhum, dur yığış, gedirik, Sən yuxarı, mən aşağı” misraları türk şairi Nəci bəy Fazıl Qısakürəyin şeirindən olduğu kimi oğurlanıbdır.

Əlbəttə, şəxsən mən də AYB sədri Anar müəllimin bu məsələdə göstərdiyi kəskin vətəndaş mövqeyinə qoşuluram. (Hərçənd ola bilər Anar müəllim müəyyən dərəcədə tələsibdir, araşdırmaların nəticəsini gözləməmişdir. Zaur kimi). Deyir Ramiz müəllimin heç kəsədən şeir əkişdirməyə ehtiyacı yoxdur.

Görünür, Ramiz Mehdiyevin neqativ təcrübəsi xalqımızda belə təəssürat yaradıbdır ki, adı Ramiz olan hər kəs oğrudur. Yəqin Ramiz adını təmizə çıxarmaq üçün xalqımıza 1000 illərimiz olacaqdır. Halbuki Ramiz Mehdiyev hakimiyyətdə olarkən hətta yalançı reklamlar çəkirmiş, özünü pak, saf, təmiz insan kimi sırmağa cəhd etmişdi. “Ramiz” yuyucu tozlarının reklamları xatirinizə gələr: “Ramizin üstünlüyü, şəksizdir, şübhəsizdir! Ramiz təmizlik deməkdir!” və sairə.

Xülasə, mən şeiri dərc edəndən sonra saysız-hesabsız oxucu məktubları aldım. Bunlardan Məğrüb Bədəloğlu adlı qəzi (qanunla qazilərin məktubunu birinci dərc etməliyəm) yazır ki, Zəpəri haqda şeirin müəllifi Şamxal Rüstəmdir. Digər oxucumuz Hətəmxan müəllim (inşallah, ona da qazilik qismət olsun) isə əsərin rus şairi Mayakovskiye məxsus olduğunu iddia edir. Guya burada Mayakovski Vladimir Putinin gəncliyində “Zaporozjes” avtomobili sürməsinə vəsf edibdir.

Hər halda, fikirlər haqalanır. Fikirlər haqalandısa, apar, tulla. Haqalanmaq mənfi haldır.

Keçid alıram yuxarıdakı mövzuya. Həqiqətən xalqımız ədəbiyyat mövzusunda olduqca həssasdır. Sən onun altından döşəyini, üstündən yorğanını əkişdir, ac qoy, susuz qoy, qazini kəs, uşaq pulu nədir, uşağını elindən al - səsi çıxmaz. (Əlbəttə, haqlı olaraq. Sadəcə, indi mövzumuz bu deyil, həm də mən siyasətə qarışmıram, Qubad İbadoğlunu da əcəb eləyib basıblar, hələ Vüqarı da böyür kameraya salsınlar, inşallah, amin, və rəbbülələmin). Lakin ədəbiyyat mövzu oldusa, xalqımız susmaz! Burada biz dəhşət prinsipialıq. Məsələn, Elza Seyidcahanın AYB-yə girməsini mənfur düşmənin Xankəndindən çıxmasından çox müzakirə etdik.

Təsəvvür elə, Ramiz-Nəci bəy mövzusunda mənə hətta ali riyaziyyat üzrə elmlər doktorları, professorlar telefon açdılar, kəskin hiddətlərini bildirdilər. Mən dəfələrlə “Bu plagiatın mənbəyi nədir axı” soruşsam da, “İnternetdə yazılıb” cavabını aldım. Həqiqətən internetdə yazılan hər şey düzdür. Mənim bu yazımı internetdən kəsib qaynatsan, suyunu gündə 3 dəfə hamilə zənənlərə içirsən oğlan uşağı olması ehtimalı artır.

Əslində plagiatdan çox biz həmin əsərin məzmununu müzakirə etməliydik. Orada isə ciddi ideoloji yanlışlıqlar vardır.

İlk növbədə, əsər dindarların heysiyyətini təhqir edir. Nəce yeni “ruhum, dur yığış, gedirik”? Həmiyə məlumdur, ruhum sirrini heç peyğəmbərə açmamışlar. Şair isə (kim olmasından asılı olmayaraq) ruhu guya görüb, deyir çamadanları yığ, Antalyaya uçursan, erkən rezervasiya ələmişəm, hər şey daxil bir həftə ye, iç, kef elə. Bunlar şirkidir, Allaha şərikin qoşmaqdır.

İkincisi, kosmosda, kainatda “yuxarı, aşağı” deyər istiqamətlər olmur. Bu gün yuxarıda olan, aşağıda yazdığım kimi, sabah Kürdəxanıda can çəkir. Biz oktyabr ayında Bakıda astronautika üzrə beynəlxalq konfrans keçirməyə hazırlışıq. Əgər kosmosu düzgün tanıyırsansa, İlon Mask niyə o iclasa qonaq çağırmışdır? Bunlar haqlı suallardır.

Üçüncüsü, mən şeirin bizim Ramiz müəllimə məxsus olmasına həm də ona görə daha çox inanıram ki, burada qəbir mövzusu dərinlən işləndir. Poeziya xiridarları isə bütün dünyada yaxşı bilirlər: içində “qəbir, ölü, kəfən, tabut, sümük, kəllə, ilan, ilan balası, qara paltarlı qadın, ərə verilmiş azyaşlı, bəla, COVID-19, pandemiya, qırqın, qiyamət, daşqın, sel, zəlzələ, sunami, tornado, göydən daş yağması, korrupsiya, Müsavat Partiyası, Elçibəy, orman yanğınları, fay xəttinin qırılması, Arif Hacı, Mustafa Hacıbəyli, Zaqatala fındığı” tipli ifadələr olan şeirləri əsasən Ramiz müəllim yazıb-yaradır. Nəci bəy Fazıl Qısakürəyin şeirlərində isə biz əsasən “sarışınım, boncuk, aşk, arım, balım, pətəyim, Akdeniz, kələbək, əllərimdə bir qəndər şərbət, şinanay, quzu-quzu” tipli yüngül mövzulara rast gəlirik.

Deməli, şeirin müəllifi Ramiz müəllimdir.

P.S. Əlbəttə, araşdırmalarımız davam edir. Xalqın mənafeyi bizim üçün hər şeydən əzizdir.

Son günlər ABŞ-in nüfuzlu nəşrlərində Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyası başlayıb. Əvvəl “Forbes”də (iki həftədə bir nəşr olunan biznes jurnalı) Evelina Oçabın reallığı təhrif edən və birmənalı ermənilərin mövqeyini müdafiə edən məqalə dərc olunub.

“Vaşinqton Post” qəzeti isə 6 gün ərzində Azərbaycana qarşı nə az, nə çox düz 3 məqaləyə “səxavətlə” yer ayırıb. “Vaşinqton Post”da Azərbaycana qarşı yazılara müəlliflik edən Devid İqnatiyus isə 44 günlük Vətən müharibəsindən öncə, istərsə də müharibədən sonra Ermənistanın və Qarabağdakı separatçıların müdafiəçisi rolunda çıxış edib, bu istiqamətdə yazılar və açıqlamalar yayıb. Devid İqnatiyus 2016-cı ildə qanunsuz şəkildə Qarabağa səfər edib və təbii ki, burada erməni qaradaşlarının qonağı olmaqla yanaşı, ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilən misli görünməmiş vəhşilikləri də gözləri ilə görüb. Fəqət, bu vəhşiliklərdən bir cümlə də olsun yazmamaqla, dilə gətirməməklə qələmini və vicdanını ermənilərə satdığını sübuta yetirib. Kriminal oliquarx Ruben Vardanyanın yaxın dostu olan Devid İqnatiyusun qələmini də erməniləşdirməsi mükafatsız qalmayıb və Vardanyanın fondu tərəfindən mükafatlandırılıb.

Məlumdur ki, “Vaşinqton Post” ABŞ Dövlət Departamentinin qeyri-rəsmi mətbuat orqanıdır. Ekspertlərə görə, Devid İqnatiyusun davamlı olaraq Azərbaycanı qaramasının arxasında yalnız müəllifin ermənipərəstliyi yox, həm də siyasi dəstək dayanır. Əks halda, İqnatiyus və ya erməni əlinə baxan hansısa başqa bir jurnalist bütün faktları yanlış şərh etməkdə, işğala haqq qazandırmada, separatçıları dəstəkləməkdə bu dərəcədə sərbəst davrana bilməzdi. Devid İqnatiyus “Vaşinqton Post”da Laçın yolu ilə bağlı ermənilərin tezislərinə uyğun məqalə yazırsa, deməli, həm də ABŞ Dövlət Departamenti belə istəyir. Bu, Azərbaycana qarşı məhz Dövlət Departamentinin siyafəti ilə aparılan kampaniya və təzyiq cəhdinin göstəricisi kimi başa düşülməlidir.

Qeyd edək ki, Prezidentin köməkçisi hər iki nəşrdəki qərəzli mövqeyi pisləyib.

Bəs bu nəşrlərdəki qərəzli yazılar ABŞ-in Bakıya təzyiqi kimi izah edilə bilərmi? Vaxtilə Azərbaycanı da torpaqlarının işğalı ilə hesablaşmağa razı salmağa çalışan ABŞ niyə hələ də suveren ərazimizdə separatçılara dəstək verir? Azərbaycanın

ABŞ nəşrlərinin davam edən Azərbaycan qərəzi

Vaxtilə ölkəmizi torpaqlarımızın işğalı ilə hesablaşmağa razı salmağa çalışan ABŞ niyə hələ də suveren ərazimizdə separatçılara dəstək verir?

bölgədə möhkəmlənməsi Vaşinqtonu narahat edirmi?

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, ABŞ administrasiyasının “ikili oyun” siyasəti dünyada kifayət qədər məlum olan məsələdir və onun bəzən məntiqsiz sayılan addımlarında əslində qeyri-adi heç nə yoxdur:

“Ukraynada “sülhün təmin olunması” barədə aparılan açıq və gizli danışıqlar buna bariz nümunədir. İkinci Qarabağ müharibəsindən dərhal sonra ABŞ-in ermənipərəst mövqe tutması, “Türkiyə bölgədən uzaqlaşmalıdır” kimi bəyanatlar səsləndirməsi yaxşı yadımdadır. 2021-ci ilin fevralında Müdafiə Nazirliyinin strukturlarından birində keçirilən müzakirələri və Qarabağın faktiki müstəqilliyini nəzərdə tutan - “Azərbaycan üçün Deyton sazişi” təklifini də unutmamışıq. Elə həmin ilin son günlərində prezident Baydenin imzaladığı “Milli Müdafiə haqqında” Qanunda Azərbaycan əleyhinə yazılan bəhanələr və 2022-ci ilin ortalarına qədər rəsmi şəxslərin “Qarabağa status verilməlidir” - bəyanatları da yaxşı yadımdadır.

Ukrayna müharibəsində Rusiyanın düşdüüyü ağır vəziyyət onu Cənubi Qafqaz bölgəsindən uzaqlaşdırmaq imkanı yaratdı və ABŞ başda olmaqla, Qərb blokunun Azərbaycan-Ermənistan münasibətinə münasibətini dəyişdirdi. Onlar anladılar ki, bu məsələdə Azərbaycan ABŞ-in ən yaxın müttəfiqi ola bilər. Bundan sonra status barədə bəyanatlara son verildi, rəsmi şəxslər bir da-

ha “status” ifadəsini dilə gətirmədilər və Azərbaycanın haqlı mövqeyi dəstəklənməyə başladı. Ötən ilin sentyabr ayından başlayaraq əvvəlcə ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Sallivanın vasitəçiliyi ilə danışıqlar başladı. Sonra bu prosedura dövlət katibi Blinken aktiv şəkildə qoşuldu. Rusiya mətbuatına sızdırılan, ermənilər ciddi şəkildə narahat edən və Valday forumunda Putinin deşifrə etdiyi, “Vaşinqton variantı” təklifi ortaya çıxdı.

Müşahidəçilər üçün qətiyyətin sirr deyil ki, ABŞ və Avropa Birliyi danışıqlarda Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə etsələr də problemin kökündən həllində qətiyyətin maraqlı deyillər. Bu səbəbdən, Qarabağ ermənilərinin hüquq və təhlükəsizliyinin təmin olunmasına beynəlxalq mexanizmlərin qoşulmasını istəyirlər. Bu barədə həm ABŞ rəsmiləri, həm də Şərqi Mişel bəyanatlar səsləndiriblər. Məqsəd aydındır. Rusiya sülhməramlı kontingentini bölgədən çıxarıb onun yerinə Qərbin heç olmasa müşahidəçi missiyasını Qarabağda yerləşdirmək. Bu addım Qərbə həm bölgəyə daxil olmaq imkanı verər, həm də Azərbaycan üzərində təsir imkanlarını artırır.

Siyasi şərhçi vurğuladı ki, təbii olaraq Azərbaycan bu təklifləri qətiyyətlə rədd edir. Qarabağ ermənilərinin hüquq və təhlükəsizliyinin Azərbaycan Konstitusiyası və qoşulduğumuz beynəlxalq kon-

vensiyalar əsasında təmin olunacağını bəyan edir. Nə qədər qərribə olsa da bölgədə qalmaq şərti ilə Rusiya da bu mövqeni dəstəkləyir: “Son Moskva görüşündən sonra Lavrovun verdiyi bəyanatda bu mövqe müəyyən mənada öz əksini tapmışdı. Ancaq Azərbaycanı nə Rusiyanın bölgədə qalmaq planları, nə də Qərbin beynəlxalq mexanizmlərin Bakı-Xankəndi danışıqlarına cəlb olunması, sonrakı addımlar barədə düşüncələri qətiyyətin qane etmir. Son günlər ABŞ mətbuatında dövlətimizin əleyhinə yer alan yazıların artmasının əsas məqsədi Azərbaycana təzyiqləri artırmaq və onu güzəştə getməyə məcbur etməkdir”.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə “Tren”də bildirib ki, ABŞ Dövlət Departamentinin qeyri-rəsmi mətbuat orqanı sayılan “Vaşinqton Post” qəzetində davamlı və sistemli olaraq, Azərbaycan əleyhinə təbliğatın aparılması bu prosesin sifariş əsasında həyata keçirildiyini təsdiqləyir: “Təsədüfi deyil ki, onun “Vaşinqton Post” qəzetində Laçın yolu ilə bağlı “məqaləsi” də ermənilərin tezislərinə uyğun olaraq hazırlanıb. Bu məqalə təkcə İqnatiyusun ermənilərin “Vaşinqton Post”dakı tezislərini yenidən inkişaf etdirməsi deyil, həm də Dövlət Departamentinin Azərbaycanla qarşı apardığı kampaniyanın və təzyiq cəhdinin göstəricisidir”.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Rusiyanın bir sıra rəsmi şəxsləri, ekspertlər Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin mümkünsüzlüyünü təbliğ edirlər. Hətta bir az da irəli gedərək deyirlər ki, sülh sazişi imzalanırsa belə, tərəflər arasında müharibə başlayacaq. Elə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi də onlardan fərqlisini söyləmir. Sanki hamı bir ağızdan xor oxumaqdadır. Bu fonda Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri isə Laçın rayonu ilə həmsərhəd bölgəyə - Gorunzura (Kornidzor) əlavə qüvvə və hərbi texnika toplamaqdadır. “Yeni Müsavat” “Caliber”ə istinadla bildirir ki, texniki müşahidə vasitələri ilə lentə alınan videoda Ermənistan ordusuna məxsus, qoşqusunda artilleriya qurğuları olan 4 “KamAZ” markalı hərbi maşının, işərisində döyüş sursatı və şəxsi heyətin olduğu 2 “KamAZ” markalı avtomobilin hərəkəti aydın görünüb.

“Son həftələrdə, beynəlxalq hüququn, habelə Ermənistanın Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin 10 noyabr 2020-ci il tarixli Üçtərəfli Bəyanatının 4-cü bəndində təsbit olunmuş öhdəliklərinin ciddi pozuntusu olan, Azərbaycan ərazisində qanunsuz yerləşdirilən Ermənistan silahlı qüvvələri hərbi-mühəndislik işlərini və digər hərbi quruculuq fəaliyyətini intensivləşdirib. Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin 14 avqustda yaydığı bəyanatda bildirilib. “Azərbaycanın suveren ərazilərində qanunsuz yerləşdirilmiş radioelektron mübarizə vasitələrinin istifadəsi xüsusi narahatlıq doğurur. Son həftələrdə “Azərbaycan Hava Yolları”nın mülki təyyarələri ilə yanaşı, xarici ölkələrin təyyarələri də onların təhlükəsizliyi üçün ciddi təhlükə yaradan radioelektron müdaxilələrə məruz qalıb. Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycanın suveren ərazilərində hərbi quruculuq işləri və fəaliyyətin qeyri-qanuni şəkildə artırılması ilə paralel olaraq, son günlərdə Ermənistan tərəfindən delimitasiya olunmamış dövlət sərhədi boyunca növbəti hərbi avanslara məqsədli irimiqyaslı silah, digər hərbi texnika və şəxsi heyətin toplanması da müşahidə olunub”, - bəyanatda qeyd olunub.

Maraqlıdır ki, 2022-ci ilin sentyabrında Ermənistan silahlı qüvvələrinin şərti sərhəddə tərribat törətməsinə qədər də qarşı tərəfdə analoji hərəkətlər müşahidə edilirdi. Bütün bunlar isə Ermənistanın Qarabağ məsələsini BMT Təhlükəsizlik Şurasına çıxarmağa cəhd etməklə faktiki olaraq danışıqlar prosesindən çıxmaq istəməsi fonunda baş verir. Paralel olaraq, Ermənistanda Rusiyaya yaxın siyasi düşərgə də Paşinyan hakimiyyəti qarşısında

Qərbin vasitəçiliyi ilə əldə olunan razılaşmalardan imtina edilməsi tələblərini səsləndirir. Revanşist qanadın təmsilçisi, Robert Köçəryanın prezidentliyi dövründə xarici işlər naziri olan Vardan Oskanyan Praqa-

çilər sülh müqaviləsinin qeyri-mümkün olduğunu deməyə başlayıblar. Bəs azərbaycanlı plitoloqlar nə düşünürlər, Rusiyaya sərhəd tərribatı niyə gerek ola bilər? Rusiyadan verilən bəyanatlarda

ni zamanda rusların müşayiəti ilə Qarabağda silah-sursatın yerdəyişməsi həyata keçirilməkdədir, bu məsələdə də aşkar laqeydlik mövcuddur: “Ancaq “Vaşinqton Post” kimi

Sərhəddə tərribat hazırlığı - işin içində Rusiya varmı...

Moskvadan sülh sazişinin mümkünsüzlüyü haqda fikirlər səsləndiyi bir vaxtda ermənilərin Laçınla üzbəüzdə silah-sursat, şəxsi canlı heyət toplaması sinxronluq təşkil edir; XİN də silah daşınmasını təsdiqlədi - növbəti münəqışə?

dakı öhdəlikdən imtina olunması tələbini irəli sürüb: ““Laçın dəhlizi”nin bağlanması daha çox Paşinyanın Praqadakı bəyanatı ilə bağlıdır. Paşinyan böyük səhv etdi, o, səhvini etiraf edib düzəltməlidir. Onun hazırkı situasiyadan çıxış edərək həmin bəyanatdan geri çəkilmək imkanı var. Açıq şəkildə deyə bilər ki, mən nəyisə sınamışam, amma görürəm ki, rəqibimiz bundan sui-istifadə edir, mən o ifadədən geri çəkilişimə və buna haqqım da var. Paşinyanın açıqlamasına görə heç kim heç nə edə bilməz. Bu bəyanat böyük təlatüm yaradır”.

Qeyd edək ki, ötən ilin oktyabrında Praqada keçirilən dördtərəfli görüşdə Nikol Paşinyan Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıdığını bəyan edib. Bəzi ekspertlərin fikrincə, bütün bunlar sinxron olaraq Moskvadan koordinasiya olunur. Yeni Kreml Nikolun bəyanatını qəzəblə qarşılayır. Rusiya demək istəyir ki, sən tanıya bilərsən, bizə bunu tələskənlik sayırıq. Elə rəsmi Moskvanın açıqlaması da eyham xarakterli idi: “Tələsik sülh müqaviləsi münəqışəyə səbəb ola bilər...”

Bundan əlavə, Putinin “Valday” klubunda “Vaşinqton” variantını dilə gətirməsi də unudulmamalıdır. Kreml başçısı demişdi ki, həmin sənəd bütün Qarabağı Azərbaycana verməyi nəzərdə tutur, ermənilər razıdırsa, biz hörmətlə yaşasaq. Ardınca Xankəndidə mitinqlər oldu. İndi də rus təhlil-

sülh əleyhinə çıxışlar Kremlin mövqeyidir, yoxsa..? Həmçinin bir neçə gündür Kəlbəcərin, Naxçıvanın atəşə tutulması ekskalasiya hazırlığıdır, yoxsa gərginliyi artırmaq?

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Xəyal Bəşirov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Ermənistanın Azərbaycanla sülh danışıqları prosesi ilə bağlı təmasları kəsməsi və əvəzində sərhədboyu ərazilərə hərbi texnika daşınmasını açıq şəkildə müşahidə etməkdəyik: “Lakin bəzi dövlətlər buna da etinasız yanaşmaqdadırlar. Əvvəl Minsk Qrupunun həmsədriləri olan həmin dövlətlər bir yandan guya sülh prosesinə dəstək verdiklərini bəyan edirlər, o bir tərəfdən isə İrəvanın hərbi eskalasiyanı artıran bu addımlarına susurlar. Buna qədər da Xocavənddə mövqelərimiz atəşə tutuldu, amma nə oldu, heç bir münasibət bildirmədilər. Həmçinin, avropalı revizorlar ötən ilin oktyabrından Ermənistanla rəsmi Moskvanın açıqlaması da eyham xarakterli idi: “Tələsik sülh müqaviləsi münəqışəyə səbəb ola bilər...”

Ekspert qeyd etdi ki, ey-

Qərb nəşrləri Bakının ittiham edən məqalələrlə çıxış etməkdədirlər. Bütün bunlar sübut edir ki, Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasını istəyən yeganə Azərbaycandır. Biz artıq heç kəsdən normal mövqe gözləmədən işimizi davam etdirməliyik. Çünki Ermənistan hərbi eskalasiyanı artıran hərəkətlərə yol verirsə və bu dövlətlər də susursa, o halda öz haqlı işimizi sürətləndirməliyik. Düzdür, Rusiyanın “Kommersant” nəşri yazdı ki, Rusiya xarici işlər nazirinin vasitəçiliyi ilə Ağdam yolu təklifinə ermənilər razılaşıblar, amma son anda anlaşma pozulub, bununla belə, yenə də qəzetin məlumatına Kremldən rəsmi fikir deyilmədi. Ümumiyyətlə, hazırda Moskva, Brüssel və Vaşinqtondan fərqli münasibət görmürük. Avropalı diplomatlar ermənilərin vəkili kimi çıxış edirlər, ruslar bölgədə gərginliyi artırmağa çalışırlar, amerikalılar da ermənipərəst konqresmenlərin təmsilində əleyhinə kampaniya aparırlar. Ancaq Azərbaycan heç bir halda güzəştə getməyəcək və bizim üçün olan “qırmızı xətt”lərin keçilməsinə imkan verməyəcəyik. Rəsmi Bakı humanitar yüklər üçün Ağdam-Xankəndi yolunu bərpa edib, buradan da razılaşmalı olacaqlar. Yeni heç bir təzyiq, sərhəddə şəxsi heyət və əlavə hərbi texnika daşınması bizi qorxuda bilməz”.

□ **Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”**

Rusiya ilə Türkiyə arasında gərginlik

Rusiya “Şükrü Okan” yük gəmisinə xəbərdarlıq atəşi açdığını açıqlayıb.

Sfera.az xəbər verir ki, açıqlamaya əsasən, gəmiyə atəş açılmasına səbəb gəmi kapitanının Rusiyanın yoxlama tələbinə cavab verməməsi olub.

Rusiyaya aid Vasili Bıkov adlı patrul gəmisindən öncə xəbərdarlıq atəşi açılıb, daha sonra isə rus əsgərləri “Ka-29” helikopteri vsaitəsilə gəmiyə eniş ediblər. Məlumat əsasən, məcburi yoxlanışın ardından gəminin hərəkətinə icazə verilib. Gəminin Rumıniyaya getdiyi bildirilir.

Taxıl dəhlizi sazişinin iyul ayında başa çatmasından sonra ilk dəfədir ki, kommersiya gəmisinə atəş açılıb. Rusiya iddia edir ki, gəmi Ukraynanın İzmail limanına doğru hərəkət edirmiş və gəmidə silah daşınması ehtimalı olub.

Türkiyə Müdafiə Nazirliyi isə gəminin öncədən Rumıniyaya doğru hərəkət etdiyini bildirib. Nazirlikdən verilən açıqlamada insidentin araşdırıldığı da vurğulanıb.

Azərbaycan İrandakı terror aktını pislədi

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi İranda törədilən terror aktını pisləyib.

Bu barədə XİN-in Twitter səhifəsində bildirilib. “İranın Şiraz şəhərində günahsız insanların həyatına son qoyan terror aktını şiddətli şəkildə qınayırıq. Azərbaycan terrorizmdən əziyyət çəkib və onun bütün formalarını və təzahürlərini pisləyir. Bu hücumun qurbanlarının ailələrinə, İran hökumətinə və xalqına başsağlığı veririk”, - qeyd olunub.

Koreya lideri hədələdi

Şimali Koreya lideri Kim Çen İn Cənubi Koreya və ABŞ-in həyata keçirəcəyi hərbi təlimdən əvvəl təhdidlərə hazır olmaq üçün raket istehsalının artırılmasına göstəriş verib.

Şimali Koreya ABŞ və Cənubi Koreyanın 10 günlük “Ulchi Freedom Guardian” hərbi təlimi keçirəcəklərini elan etməsindən sonra hərəkətə keçib.

Kim Çen İn raket və artilleriya mərmiləri istehsal edən sursat fabrikinə baş çəkən zaman hərbi hissələrin ehtiyaclarını ödəmək üçün raket istehsal gücünü əhəmiyyətli dərəcədə artırmağı əmr edib.

“Müharibəyə hazırlıq səviyyələri sursat sənayesinin inkişafından asılıdır və buna görə də ordumuzun döyüş hazırlığını sürətləndirməkdə fabrikin üzərinə böyük məsuliyyət düşür”, - o deyib.

O, Şimali Koreya ordusunun hərbi gücünün qorunub saxlanmalı olduğunu və hər hansı bir müharibənin öhdəsindən gəlmək üçün möhkəm hazırlıq görməli olduqlarını bəyan edib: “Bu yolla düşmənin güc tətbiq etməyə cəsarəti çatmaz, güc tətbiq edərsə, düşmən məhv ediləcək”.

ABŞ və Cənubi Koreyanın birgə keçirəcəyi nüvə və raket təhdidlərinə qarşı hərbi imkanların inkişafı üçün təşkil edilən “Ulchi Freedom Guardian” yay təliminin 21-31 avqust tarixləri arasında keçirilməsi planlaşdırılır.

“Ana Kür”ün batırdığı ana və balaları - faciənin təfərrüatı

Kür çayında batan ana və iki övladı ilə bağlı yeni faktlar məlum olub. BAKU.WS- xəbər verir ki, dəhşətli hadisə 15 yaşlı Aqşin Kərimov Kürdə çimən zaman baş verib.

Belə ki, ailənin kiçik övladı Aqşin çayda çimərkən qəflətən batmağa başlayıb. Bu zaman Aqşinin anası Günay Kərimova oğlunu xilas etmək üçün özünü çaya atıb. Anası və qardaşının boğulduğunu gören Nurlan Kərimov da onları xilas etmək üçün çaya girib. Ancaq hər üç şəxs çayda boğulub. Daha sonra ailə başçısı Elbrus Kərimov ailəsini xilas etməyə cəhd edib. Bu zaman boğulduğunu gören Elbrus Kərimov son anda xilas olaraq çaydan çıxıb.

Kürün Şəmkir rayon Dəllər Cirdaxan kəndindən keçən hissəsində anası və qardaşı ilə birgə batan Nurlan Kərimovun 20 yaşı var imiş O, Qazax rayonu Canalı kənd orta məktəbini bitirib. Orta məktəbdə dərslərində fəal olan Nurlan eyni zamanda aşiq dərsləri də alıb. O, rayonda Aşiq Nurlan Qazaxlı kimi tanınıb. Rayonda keçirilən bir çox mədəniyyət tədbirlərində, o cümlədən məclislərdə öz sazı ilə çıxış edərək müxtəlif ifalar səsləndirib. Nurlan Kərimov Sumqayıt Musiqi Kollecinin məzunu olub.

Nurlan evin ən böyük övladı olub. Kürdə batan digər qardaşı özündən 5 yaş kiçik olub. Anaları Günay Valeh qızı Kərimovanın 38 yaşı olub. Günay Kərimova əslən şəmkirlidir. Onun həyat yoldaşı Elbrus Kərimov isə Qazax rayonunun Canalı kəndindəndir.

Nazir müavini işdən çıxarıldı

Naxçıvan Muxtar Respublikasının mədəniyyət nazirinin müavini, nazirin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Həsən Kərimov işdən azad olunub.

Bununla bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin birinci müavini Azər Zeynalov sərəncam imzalayıb. A.Zeynalovun digər sərəncamı ilə Həsən İbrahim oğlu Seyidov Naxçıvan Muxtar Respublikası mədəniyyət nazirinin müavini təyin edilib.

O, eyni zamanda nazirin vəzifələrini də müvəqqəti icra edəcək.

Ukraynalı diplomat Göyçə gölündə boğuldu

Ukraynanın Ermənistandakı səfirliyinin əməkdaşı Göyçə gölündə boğulub. “Sputnik Armenia” xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, çimərlikdə növbətçi olan xilasedicilər göldə bir nəfərin batdığını biliblər. Xilasedicilər onu sudan çıxarıblar və gələn təcili yardım briqadası onun öldüyünü müəyyən edib.

Daha sonra məlum olub ki, batan şəxs Ukraynanın Ermənistandakı səfirliyinin müşaviridir.

Dövlətə xəyanətdə ittiham olunan Həsən Hüseynovun cinayət işi üzrə ibtidai istintaq başa çatıb. Cinayət işi üzrə materiallar baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib. İş hakim Siyavuş Hacıyevin icraatındadır. Məhkəmənin hazırlıq iclası avqustun 25-nə təyin edilib.

Həsən Hüseynov İranda gizlənərək deputat Fazil Mustafanı terrorla öldürəcəkləri barədə təhdid ünvanlamış Hüseyn Hüseynovun qardaşıdır. Həsən Hüseynov Tural Məmmədova İran xüsusi xidmət orqanlarının tapşırıqlarının icrası müqabilində pul vəsaitlərinin göndərilməsini təşkil edib. Tural Məmmədov xarici xüsusi xidmət orqanlarının tapşırığı ilə Azərbaycanı gəlmə, tapşırıqların icrasının gizli videoçəkilişlərini apardığına görə hava məkanında obyektin hərəkət trayektoriyası müşahidə edən İrandan göndərilmiş xüsusi qurğu ilə həbs edilib.

Fazil Mustafa bugünlərdə mediaya açıqlamasında deyib ki, həbs edilən şəxslərin hər biri törətdikləri əməli etiraf edib: “Bütün detallar demək olar ki, aydınlığa qovuşub. Deymiş maddi və mənəvi ziyan müəyyənəlib. Müəyyən detalların tam araşdırılması gedir. Çünki bu xəttin uzantısı birbaşa İrana gedib çıxır. İrandan planlaşdırılmış hərəkətdir. Bu hərəkətin əməlləri ölkəmizdə olan xainlərin əli ilə həyata keçirilib”.

F.Mustafa bir neçə ay sonra işin məhkəməyə göndərilə biləcəyini söyləyib: “Yeri gəlmişkən, qeyd

Fazil Mustafaya sui-qəsdlə bağlı yeni xəbərlər

Deputatı ölümə hədələyən şəxsin qardaşı məhkəmə qarşısına çıxarılır; həbs edilən şəxslərin hər biri törətdikləri əməli etiraf edib

edim ki, ölkədə hər hansı məzhəb görüntüsü adı altında çox sayda İran xüsusi xidmət orqanları tərəfindən ələ alınmış insanlar var. Cəmiyyətimiz olduqca ehtiyatlı olmalıdır. Onlar dinçi görüntüsü ilə xüsusi xidmət orqanlarının tapşırıqlarını yerinə yetirən şəxslərə çevriləblər. Vətən xaini olmaq rolunu özlərinə qəbul etdiriblər. O baxımdan da bu məsələdə ciddi həssaslığa ehtiyac var. Yəqin ki, bir neçə ay sonra artıq istintaq yekunlaşıb məhkəməyə təqdim olunacaq. Hər halda, ümumi hüquq proseduru bunu göstərir ki, müəy-

yən müddət var. Müəyyən müddət başa çatdıqda iş məhkəməyə göndəriləcək”. Yada salaq ki, bu ilin mart ayının 28-də saat 21:51-də deputata yaşadığı evin qarşısında - Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Zəbrat-1 qəsəbəsi, Babək küçəsi ev 2 “Z” ünvanında “Kalaşnikov” konstruksiyalı avtomat silahından atəş açılaraq terror aktı törədilib. Terror aktı nəticəsində Fazil Mustafa bədəninin sağ çiyin qurşağını və sağ budağın aşağı üçdə birini dəlil keçən güllə yarası alıb. Faktla bağlı Dövlət Təh-

lükəsizliyi Xidmətinin İstintaq Baş İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin xidməti və ya siyasi fəaliyyətinə son qoymaq və ya bu fəaliyyətə görə qisas almaq məqsədilə onun həyatına sui-qəsd etmə) və 228.2.1-ci (qabaqcadan əl-bir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı əldə etmə, saxlama, daşıma və gəzdirmə) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Hakimlə vəkilin virtual dostluğu - qanun nə deyir?

Sosial şəbəkələr həyatımızın bir parçasına çevrilib və cəmiyyətin bütün təbəqələrindən aktiv istifadəçilər var. Vəkillər sosial şəbəkələr var olandan aktiv istifadəçilər sırasında yer alıblar. Son dövrlər məhkəmə hakimlərinin də sosial şəbəkələrdə sayı artıb. Hakimlərin dostluğunda bir çox hallarda vəkillər də var. Sosial şəbəkələrdə dost, müxtəlif növ icraatlar üzrə proseslərdə hakimlərlə vəkillər iştirakçısı kimi rastlaşırlar.

Hakimlə vəkilin virtual dostluğu etiraz üçün əsas ola bilərmi?

Tanınmış vəkil Cavad Cavadov “Yeni Müsavat”a deyib ki, həyatın sosiallaşdığı bir vaxtda hakimlərin sosial şəbəkə istifadəçilərinə çevrilməsi normal qarşılanmalıdır: “Digər tərəfdən, hakimlərin sosial şəbəkə istifadəçisi olması qanunvericilə qadağan deyil. Hakimlərin vəkillərlə virtual dostluğu onun apardığı məhkəmə icraatı üzrə obyektivliyinə və qərəzsizliyinə dəlalat edən hal olması üçün yetərli deyil. ABŞ məhkəmə sisteminə presedent hüququ mövcuddur və bununla bağlı 2017-ci ildə Florida

ştatının məhkəmə prosesində baş vermiş bir hadisə ümumən diqqət çəkəndir. Tərəflərdən biri hakimə onun digər tərəfin vəkili ilə Facebook-da dost olduğu na görə etiraz edib. Bu məsələdə son nöqtəni həmin ştatın apelyasiya funksiyasını həyata keçirən Ali Məhkəməsi qoyub. Məhkəmə belə qənaətə gəlib ki, hakimlə vəkilin virtual dostluğu etiraz üçün yetərli deyil. Məhkəmə qeyd edib ki, Facebook-da dostluq insanlar arasında rəqəmsal əlaqədir, ənənəvi dostluqdan daha təsadüfi və daha az qalıcıdır”. Bununla belə,

ABŞ-da bu məsələyə hazırda müxtəlif yanaşmalar mövcuddur. Konkret olaraq bizim ölkənin məhkəmələrində belə əsasla etirazın verilməsini xatırlamıram. Ümumən əgər hakimin obyektivliyinə və qərarlılığına dəlalat edən konkret və mötəbər dəlillər varsa, ilk növbədə o, öz-özünə etiraz etməlidir. Tərəfin yalnız sosial şəbəkədə dostluq əlaqələrində olması əsası ilə verilən etiraz, zənnimcə, yetərli olmasa, bu da həmin dostluğun aktivliyi dərəcəsinə görə dəyişə bilər”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan Mərkəzi Bankının xaricdə bank kartları ilə vəsait nağdlaşdırılmasına aylıq 10 min dollarlıq limit tətbiq etməsi, ölkədən xaricə bank vasitəsilə köçürmələrin aylıq həcmi 20 min dollara çatdırması hələ də müzakirə olunmaqdadır.

Bəzi ekspertlər Mərkəzi Bankın xaricə pulköçürmələri üzrə aylıq limiti 20 min dollara qaldırmasını ölkədəki dollar bolluğu ilə əsaslandırırlar. Bildirilir ki, hazırda Azərbaycanda ciddi dollar bolluğu yaranıb, əhəlinin dollar ehtiyatları çoxalıb və bu, manatın məzənnəsinə təzyiq yaradır. Bu təzyiqi azaltmaq üçün Mərkəzi Bank dollarla əməliyyatlara 2015-ci il devalvasiyasından sonra qoyulan sərt məhdudiyyətləri yumşaltmaq qərarına gəlib.

Bu fikrin realıq əmsalını artıran bəzi statistik göstəricilər diqqəti cəlb edir. Belə ki, bu ilin yanvar-iyul aylarında Mərkəzi Bankın Dövlət Neft Fondu (ARDNF) ilə birlikdə keçirdiyi valyuta hərraclarında 1 milyard 843,9 milyon ABŞ dolları məbləğində satış olub. Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 37,5 faiz azdır. Bu il elə valyuta hərracları olub ki, orada hərrac 0 tələblə tamamlanıb. İyundakı hərraclarda banklara cəmi 58,4 milyon dollar satılıb. Yalnız iyul ayında valyuta satışının məbləği 272,7 milyon dollar təşkil edib. Bu isə 1 il əvvələ nisbətən 28,5 faiz çoxdur.

Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, 2022-ci ildə Azərbaycanda fiziki şəxslərə xaricdən edilən pul köçürmələrinin həcmi 3 milyard 620 milyon dollar təşkil edib. Bu, 2021-ci ilə müqayisədə təxminən 3,2 dəfə çoxdur. köçürmələrin böyük hissəsi - 2 milyard 969,44 milyon dolları (artım 4,8 dəfə) və ya fiziki şəxslərin bütün köçürmələrinin 82 faizi (2021-ci ildə 13,6 faiz) Rusiyadan həyata keçirilib.

Bu ilin birinci rübündə isə vətəndaşlara xaricdən göndərilən pul baratlarının həcmi 77 faiz (210 milyon dollar) artaraq 481 milyon dollara çatıb. Bu həcm 312 milyon 629 min dollarını Rusiyadan edilən pulköçürmələri təşkil edib. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, illik müqayisədə bu rəqəm 3,1 dəfə və ya 212 milyon 926 min dollar artıb.

Rüblük artıma rəğmən ilin birinci yarısında bank

Azərbaycanda “yastıqaltı dollar” böhranı

Ekspert: “Məmurun gəlir bəyannaməsi verməyən ölkədə valyuta çıxarandan mənbə tələb olunması absurddur”

vasitəsilə xaricdən ölkəyə pulköçürmələrində ciddi azalma qeydə alınıb. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, 2023-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində Azərbaycana banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə 1 milyard 299,9 milyon manat vəsait daxil olub. Azərbaycan banklarından xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 320,3 milyon manata bərabər olub. Bu isə o deməkdir ki, ötən ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən Azərbaycana pul köçürmələri 2 dəfə və ya 1 milyard 327 milyon manat, ölkədən xaricə köçürmələr isə 40,2 faiz və ya 215,5 milyon manat azalıb.

Bundan əlavə, bu ilin birinci yarısında Azərbaycanda uzun illərdən bəri yaşanmayan fakt qeydə alınıb: əhəlinin banklardan dollar alışı banklara bu valyutanın satışından az olub. Mərkəzi Bankın açıqladığı məlumata əsasən, 2023-cü ilin ilk 6 ayı ərzində banklar əhəlidən nağd qaydada 797,39 milyon dolları alıblar. Əhali isə banklardan 749,6 milyon dollar alıb. Nəticədə banklar əhaliyə satdıqlarından 47,79 milyon dollar çox vəsait alıb. Müqayisə üçün bildirək ki, 2022-ci ilin ilk ayında bankların əhaliyə satdığı dolların həcmi aldığından 356,9 milyon dollar yüksək olmuşdu.

İyun ayında banklar

əhaliyə 88,44 milyon nağd dollar satdığı halda, onlardan 158,48 milyon dollar alıblar. Bunun nəticəsində dollar/manatın orta məzənnəsi 1,6974 səviyyəsinə düşüb.

Lakin yuxarıda qeyd olunan faktlarla yanaşı, ölkədən çıxan valyutanın artdığını göstərən rəqəmlər də diqqəti cəlb edir. Belə ki, Mərkəzi Bankın rəsmi statistikasına əsasən, 2022-ci ildə Azərbaycanın qarşılıqlı turizm xidmətlərinin dövriyyəsi 2 dəfə artaraq 1,7 milyard dollar təşkil edib. Hesabat dövründə turizm xidmətləri üzrə idxalın (892,7 milyon dollar) ixracı (823,3 milyon dollar) üstələməsi nəticəsində 69,4 milyon dollar həcmində kəsir yaranıb.

Bu dövrdə xaricə səfər edən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 53 faiz, Azərbaycana gələn xarici vətəndaşların sayı isə 2 dəfə artsa da, xaricdə xərclənən vəsaitlər ölkədə xərcləndənənə yüksək olub. Nəticədə xarici ölkələr tərəfindən Azərbaycan rezidentlərinə turizmle bağlı göstərilən xidmətlərin həcmi 0,9 milyard dollar olub ki, bunun da 80,3 faizi Azərbaycan vətəndaşlarının şəxsi səfərləri ilə bağlı olub.

Turizm xidməti balansında mənfəəti bu ilin birinci rübündə də qeydə alınıb. Bu dövrdə Azərbayca-

nın qarşılıqlı turizm xidmətləri dövriyyəsinin həcmi 427,2 milyon dollar təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilin yanvar-mart aylarının göstəricisindən 34,3 faiz çoxdur. Rüb ərzində turizm xidmətlərinin idxalı 215,9 milyon dollar, ixracı - 211,3 milyon dollar təşkil edib. Beləliklə, turizm xidmətləri balansının kəsiri 4,6 milyon dollar olub.

Digər tərəfdən, bu ilin birinci yarısında Azərbaycanın idxal etdiyi məhsulların dəyərində kəskin artım var. Belə ki, bu müddətdə 26 milyard 166 milyon dollarlıq ticarət dövriyyəsinin 35,7 faizini idxal təşkil edib. Bu, 2023-cü ilin ilk yarısında 8 milyard 198 milyon dollarlıq idxal deməkdir. Qeyd edək ki, 2022-ci ilin ilk yarısında ümumi idxalımız 6 milyard 357 milyon dollar olub. Bu isə o deməkdir ki, bu ilin ilk yarısında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Azərbaycanın idxalı 22,5 faiz artıb.

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun fikrincə, MB-nin məlum qərarlarının ölkədə dollar bolluğu ilə bağlı olması fikri doğru yanaşma deyil: “Bu qərarları daxili bazarda dollar bolluğu ilə əsaslandırmanı düzgün hesab etmirəm. Dəyişikliyin biri hətta xaricə gedən vətəndaşlara məhdudiyyət gətirir. Vətəndaşlara nağd qaydada 10 min

dollardan artıq pul götürməyə icazə verilmir. Vətəndaşlar bank kartları ilə ehtiyaclarını qarşılayırdılar. İndi kartla xərcləməyə də limit qoyuldu. İkinci dəyişiklik isə iki faktorla hesab oluna bilər. Əvvəla, gündəlik köçürməyə limit vətəndaşları çox incidirdi, bankların yüklənməsinə səbəb olurdu. Yeni 10 min dollar göndərmək istəyən şəxs on dəfə banka getməli olurdu, üstəlik, tranzaksiya xərcləri də artırdı. Bu baxımdan, gündəlik limitin aylıq limitlə əvəzlənməsi müsbət haldır. İkinci tərəfdən, son illərdə dollar bütün dünyada dəyər itirib. 2021-2022-ci illərdə ciddi inflyasiya oldu. Nəticədə dollar alıcılıq gücü aspektindən 15 faizə qədər dəyər itirib. Bu da xaricdə xidmət və məhsulların əldə olunması üçün daha çox dollara ehtiyac yaranır. Buna görə də Mərkəzi Bank aylıq köçürmə limitini artırmaqla bu tələbin qarşılanmasına nail olmağa çalışır”.

Ekspertə görə, valyuta bolluğunun manata yaratdığı təzyiqi neytrallaşdırmaq üçün alətlər kifayət qədər çoxdur: “Manatın məzənnəsi sərbəst deyil, Mərkəzi Bank tərəfindən tənzimlənir. Son vaxtlar valyuta bazarında proseslər bu tənzimləməni daha rahat edir, Mərkəzi Bank üçün öz ehtiyatlarını artırmaq imkanı yaradır.

Düşünürəm ki, yaxın gələcəkdə Azərbaycanda xarici valyutaya tələbat kəskin artacaq. Bunun əsas səbəbi işğaldan azad olunan ərazilərin bərpası prosesidir. Biz bunun təsirini artıq hiss etməyə başlamışıq: idxal sürətlə artır. Bu baxımdan, hökumət indi müəyyən yığım etməklə qarşıdakı ehtiyacları ödəmək üçün baza yarada bilər. Ümumiyyətlə, heç bir ölkədə daxilə xarici valyutanın bolluğu hansısa problem yaratmır, neqativ hal hesab olunmur”.

Bank sahəsi üzrə mü-təxəssis Əkrəm Həsənov bildirir ki, Mərkəzi Bankın hər iki dəyişikliyi vətəndaş üçün müsbət xarakterlidir: “Əvvəla, indiyədək aylıq xaricə valyuta köçürmək limiti 10 min dollar idi, indi 20 min dol-

lara qaldırıldı. İkinci məsələ xaricdə kartla xərclənən pul-la bağlıdır. Burada bir nüans var: kartdan nağdlaşdırmaya 10 min dollarlıq limit qoyulur. Qeyri-nağd formada xərcləmələrə isə hər hansı məhdudiyyət yoxdur. İstəyirsən, 100 min xərclə. Aparıcı ölkələrdə onsuz da nağd xərcləmə yoxdur. Söhbət inkişaf etmiş ölkələrdən gedir. Yeni bu məhdudiyyət sırf çirkli pul-ların yuyulmasına qarşı mübarizə ilə bağlıdır. Düzü, burada da sual yaranır ki, bir adamın bir deyil, 3-4 bankın kartı ola bilər, yaxud ailə üzvlərinin adına olan kartları götürə bilər. Yeni vətəndaş bu məhdudiyyətdən rahatlıqla yayına bilər”.

Ekspert diqqəti vətəndaşların Azərbaycanda valyuta alışına qoyulan məhdudiyyətə çəkir: “Hələ də vətəndaşların banklardan 20 min dollardan artıq valyuta almağına məhdudiyyət var. 20 mindən yuxarı qalxanda əlavə çoxsaylı məlumatlar təqdim olunması, mənbənin göstərilməsi tələb edilir. Nə qədər qərribə də olsa, bu qadağanın kimdən gəldiyi də açıqlanmır, heç bir dövlət qurumu boy-nuna almır. Digər tərəfdən, gəlir bəyannaməsi təqdim olunmayan ölkədə 20 min dollardan yuxarı valyuta alışına belə tələb qoymaq absurddur. Korrupsiyaya qarşı real mübarizə aparılarsa, xaricə pul çıxarmağa məhdudiyyət qoymağa ehtiyac da qalmaz”...

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Məsəvat”

Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev amerikalı sahibkar, "SpaceX" şirkətinin qurucusu, X (keçmiş Twitter) sosial şəbəkəsinin sahibi İlon Maskla görüşüb.

Bu barədə Rəşad Nəbiyev X platformasında paylaşım edib.

"Tesla"-nın Ostin şəhərindəki "Giga Texas" zavodunda şirkətin qurucusu İlon Maskla görüşdük. "Starlink" peyk internet xidmətinin bu il ölkəmizdə planlaşdırılan fəaliyyəti, ölkəmizə məxsus peyklərin orbitə buraxılması, eləcə də bu ilin oktyabr ayında Bakının ev sahibliyi edəcəyi Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ətrafında fikir mübadiləsi apardıq", - deyə, nazir qeyd edib.

Yada salmaq ki, mayın 9-da Bakıda Azərbaycanın Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin, "Azərkosmos" Kosmik Agentliyinin və amerikalı milyarder İlon Maskın "SpaceX" şirkətinin nümayəndə heyətlərinin görüşü keçirilib. Görüşdə "Azərkosmos" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Saməddin Əsədov və Amerika Kosmik Tədqiqat Texnologiyaları Korporasiyasının ("SpaceX") prezidenti və baş əməliyyat direktoru Qvin Şotvel arasında əməkdaşlıq sazişi imzalanıb. Sənədə əsasən, "Azərkosmos" və "SpaceX" arasında "Starlink" peyk genişzolaqlı internet xidmətlərinin Azərbaycanda təkrar satışına dair razılıq əldə olunub.

Artıq Azərbaycanda "Azərkosmos" tərəfindən uğurla sınaqdan keçirilmiş "Starlink" peyk internet xidmətlərindən dəniz, quru, dəmir yolu və digər

İlon Mask Bakıda bütün xərclərini özü ödəyəcək

"SpaceX" şirkətinin qurucusunun payız səfərinin önəmi nə?

nəqliyyat xətlərində, ölkənin ucqar rayonlarında yerləşən iş və informasiya mərkəzlərində istifadə oluna bilər. Qeyd edək ki, "SpaceX"-in məqsədi "Starlink" peyk şəbəkəsindən istifadə edərək Yer kürəsinin hər nöqtəsini peyk interneti ilə təmin etməkdir. Şirkət 2018-ci ildə peykləri orbitə çıxarmağa başlayıb və indiyədək 4000-dən çox peyk buraxıb. ABŞ istehsalı olan bu kiçik

peyklərin çəkisi 230-260 kq, xidmət müddəti 7 ildir. "Starlink" peyk şəbəkəsindəki peyklər Yer səthindən 540-570 km yüksəkliyə qalxır ki, bu da aşağı orbit hesab olunur.

Beləliklə, oktyabrda Bakıda keçiriləcək 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresində İlon Maskın da iştirak edəcəyi gözlənilir.

Mövzu ilə bağlı İT müəssisəsi Elvin Abbasov "Ye-

ni Müsavat"a danışib: "Cənab nazirin İlon Maskla görüşünün çoxəhatəli olduğunu düşünürəm. Yeni hesab edirəm ki, bu görüş təkcə "Starlink", Beynəlxalq Astronavtika Konqresi deyil, daha əhatəli mövzuları özündə ehtiva edib. Burada əsas iki məsələ var. Məlum olduğu kimi, "Starlink" şirkəti bu il Azərbaycanda peyk sınaqlarının uğurla başa vurdu və sadə-

cə, qiymətləndirmə proseduru qalıb və ondan sonra bu ilin sonuna qədər alternativ buraxacaq. Çox güman və əminəm ki, həmin görüşdə Azərbaycan səmərəsində, fəzasında neçə "Starlink" peyki olacaq deyə müzakirələr olunub. Həmçinin Beynəlxalq Astronavtika Konqresi ilə bağlı danışılıb".

Elvin Abbasov qeyd edib ki, bu konqres çox önəmlidir: "Faydalarından biri budur ki, dünyanın elm fəzasının alimləri, ziyalıları Azərbaycanda olacaq. Bu konqres Azərbaycanda 50 il əvvəl də keçirilmişdi və bu konqres yaxın coğrafiyada heç bir ölkədə, o cümlədən nə Rusiyada, nə Gürcüstanda, Ermənistanda, nə də Qazaxıstanda, Qırğızıstanda keçirilməyib. Yeni 50 il əvvəl Azərbaycanda keçirilmişdi və indi də məhz yenə də "Heydər Əliyev İli"ndə Azərbaycanda keçiriləcək.

Bunun maddi çəhərləri də çox önəmlidir. Məsələn, məlum olduğu kimi, bu günə qədər olan tədbirlərdə adətən hər zaman Azərbaycan qo-

naqları qarşılayır, onların hotel və digər xərclərini ödəyirdi. Amma bu konqresdə iştirak edəcək hər bir qonaq özü öz bileti alıb, hotel xərclərini ödəyəcək. Bura restoran və digər xərcləri də daxil olacağını nəzərə alanda deyə bilərik ki, ölkənin ekosisteminə böyük vəsait daxil olacaq. Yəni bu konqres həm maddi, həm də elmi baxımdan Azərbaycanda üçün çox faydalı bir tədbirdir. İkinci məsələ, İlon Maskın bu tədbirdə iştirak edib-etməməsi ilə bağlıdır. İlon Mask elə bir şəxsdir ki, onun bütün addımları sürpriz olur. Hesab edirəm ki, bu konqresin Bakıda keçirilməsinə İlon Mask maraqlıdır. Çünki ötən il və bu il eşitmişdi İran səmərəsində də "Starlink" peykləri var, görünüb. İlon Mask məhz Azərbaycanda "Starlink" müqaviləsini təşviq edir, buraxır və onun üçün də bu konqresdə şəxsən iştirak edəcək. Böyük şirkətlər rəhbərinin, dünyaca məşhur bir insanın Azərbaycana gəlişi bizim ölkəmiz üçün çox önəmlidir, prestijlidir".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, 2023-2024-cü tədris ilində ölkənin hər bir ümumi təhsil müəssisəsi üzrə vahid məktəbli geyimi tərtib ediləcək.

Həmin qərarla məktəblər tərəfindən 4 cür geyim formasından birinin seçilməsi nəzərdə tutulur. Valideynlər isə bu formaları paytaxt üzrə 18 məntəqədən əldə edə bilərlər.

Lakin bu məntəqələrdən əlavə, bir sıra ticarət mərkəzlərində də məktəbli formaları satılır.

Bu formaların sintetik materialdan olduğu deyilsə də, qiymətləri valideynlər üçün daha əlverişli hesab olunur. Bundan əlavə, internet üzərindən də məktəbli geyimləri satılır. Belə ki, sosial şəbəkələrdə yeni məktəbli köynəkləri 2 manat 50 qəpiyə təqdim

edilir. Qiymətin bu qədər ucuz olması ciddi müzakirələrə yol açıb. Çünki bu qiymətə satılan köynəyin keyfiyyəti ciddi şübhə doğurur.

Bakı Tikiş Evi tərəfindən hazırlanan məktəbli köynəklərinin satış qiyməti 15 manat müəyyən edilib. Maraqlıdır, satış qiyməti 15 manat müəyyən edildiyi halda, onun 2 manat 50 qəpiyə təklif olunması nə dərəcə düzgündür?

"Bakı Tikiş Evi"-nin (BTE) satış şöbəsinin rəisi Etibar Əzimov "Bakı-xəbər"ə açıqlamasında deyib ki, kimə uşağının taleyi maraqlı deyil, sabah geyinəndə allergiya olacaq və ya hansısa başqa xəstəlik tutacaq, onu maraqlandırırırsa, gedib ucuz, saxta formalar alır: "Kim istəyir, bizim satış mərkəzimizdən

Məktəbli bazarı uğrunda mübarizə

Həm öz malını tərifləyir, amma...

ala bilər, kim də istəmirsə, bu, insanların şəxsi işidir, nə edək? Bütün ərazilərə nəzərət edə bilmirik. Heç vaxt da nəzarət edə bilməmişik. Qarşısını almaq mümkün deyil. Qarşısını almağa gücümüz də çatmır. Oradan-buradan parça gətirib tikib satırlar. Bu, həmişə olub, yenə də olacaq. Biz öz məhsullarımıza cavabdehik. Məhsullarımızın qiyməti bəhə deyil, üstəlik, pambıqlı oluması nə dərəcə düzgündür?"

"Bakı Tikiş Evi"-nin (BTE) satış şöbəsinin rəisi Etibar Əzimov "Bakı-xəbər"ə açıqlamasında deyib ki, kimə uşağının taleyi maraqlı deyil, sabah geyinəndə allergiya olacaq və ya hansısa başqa xəstəlik tutacaq, onu maraqlandırırırsa, gedib ucuz, saxta formalar alır: "Kim istəyir, bizim satış mərkəzimizdən

Mövzu ilə bağlı iqtisadçı ekspert Xalid Kərimli "Yeni Müsavat"a danışib. Ekspert qeyd edib ki, Elm və Təhsil Nazirliyi vətəndaşı, yeni valideyni hər hansısa müəssisədə geyim al-

mağa məcbur edə bilməz: "Nazirliyin işi ondan ibarətdir ki, standart qoysun. Məsələn, desin ki, üst geyim ağ parçadan, ağ rəngdə olmalı, şalvar bu rəngdə, ələyən uzunluğu filan qədər olmalıdır və sairə. Yeni yalnız bu standartı müəyyənləşdirməlidir. Vətəndaş, valideyn istəyirsə, gedib bunu BTE-dən, istəyirsə də heç aidiyyəti olmayan sexdən ala və yaxud parçanı dəriyə verib, tikdirə bilər. Yeni burada vətəndaşı hər hansı formada qəlibə salmaq, məcbur etmək nə Elm və Təhsil Nazirliyinin səlahiyyətləri çərçivəsindədir, nə də BTE-nin. Qeyd etdiyim kimi, burada, sadəcə, Elm və Təhsil Nazirliyinin standartı olmalıdır.

Valideynin övladının kifayət qədər keyfiyyətli geyinməsinə və buna görə cibinə uyğun addım atmağa, ən yaxşı faydalılığı görməyə ixti-

yan var. Yeni valideyn üçün ən yaxşı nədir, bunu özü üçün müəyyənləşdirə bilər. Təbii ki, biri qiymətə, biri keyfiyyətə həssas olacaq, amma sonda öz seçimlərini edəcəklər. Hansısa formada valideyni məcbur etmək ki, filan şirkətdən al, bu, qanunsuzluqdur. Yeni qiymət, keyfiyyət məsələsinə valideynlərin özləri sərbəst şəkildə qərar verə bilərlər.

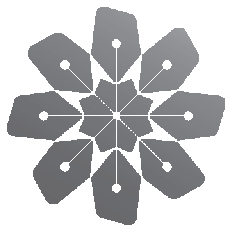
Bazarın qaydası, dövlətin vətəndaşla münasibətlər sistemi bu formadadır və bu formada da həyata keçməlidir".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Ölkənin iqtisadi mənzərəsində bir çox hallarda rəqabətsizlik mühiti olduğu kimi bu sahədə də rəqabətsizlik mühitinin şahidi oluruq. Əslində Bakı Tikiş Evinin istehsal etdiyi formaların satışa çıxarılması və bəzi məktəblərin

məhz həmin fabrikin məhsullarını tələb etməsi ciddi suallar yaradır. Çünki Azərbaycan qanunvericiliyində bu sahə dövlət tərəfindən tam tənzimlənməyən sahədir. Yeni burada dövlət qiymət qoymur, birbaşa iştirakçı deyil. Amma qeyri-rəsmi şəkildə elə bir şərait yaradılır, bir çox məktəblərə hansısa formada təsirlər olur ki, valideynlər məhz BTE-nin məhsullarını alsınlar. Bu da nəticə etibarilə BTE-nin qiymətlərinin artmasına, keyfiyyətlə bağlı problemlərin yaranmasına səbəb olur. Çünki başqa istehsal sahəsi yoxdur.

Hətta illər öncə BTE-nin, ümumiyyətlə, məhsul istehsal etmədiyi, Çindən məhsul sifariş edib, öz etiketlərini yapışdırıb, satışa çıxardıqları haqda fikirlər səslənirdi. Yeni bu sahə dövlət tərəfindən tənzimlənmir. Dövlət məktəbləri yalnız məktəbli formasının rəngi, materialı ilə bağlı kriteriyalarını açıqlaya bilərlər və valideynlər sərbəst olmalıdır. Bizdə hələ ki özəl məktəblərdən başqa dövlət məktəblərində qaydalar yoxdur. Özəl məktəblər özəl olduğu üçün öz şərtlərini valideynlərə razılaşdırılmış şəkildə təqdim edirlər və onlar ümumi bir formaya keçirlər".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

**Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə
44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə
qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan
tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq
əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə
cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin
dünya ictimaiyyətinə çatdırılması**

Ermənistanda revanşizm əhval-ruhiyyəsi daha da artıb. Sülh əleyhinə olan bu ovqat siyasi istəblşimentdən cəmiyyətin ən alt züməsinə qədər sirayət edib. Xüsusən "Laçın" postunu bəhanə edən erməni tərəfindən yeni çağırışlar səslənməkdədir. Bu prosesə isə bütün təbəqələr qoşulur: müxalifət, daşnaklar, kilsə, lobb, Xankəndi separatçıları...

Heyasızlıq isə ondadır ki, ötən həftə erməni baş nazir Nikol Paşinyan Bakını sülh prosesini pozmaqda ittiham etdi. Guya Azərbaycan sülhün irəliləməsinə əngəl olubmuş. Halbuki sülh və insanlıq əleyhinə prosesi tormozlayan elə İrəvandır. Ötən həftəsonu Kəlbəcər və Ağdamın atəşə tutulması, "xaçlı"lar yürüşü, Nikolun danışıklara zərbə vuran mövqeyi, hələ də Qarabağa rus-erməni tandeminin silah daşması məhz Ermənistanın sülh əleyhinə növbəti addımlarıdır. Bundan başqa, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri yenə Azərbaycanın Laçın rayonu istiqamətində əlavə qüvvə və hərbi texnika toplayır. Bunu əks etdirən görüntülər "Caliber"də paylaşılib.

Videoada da dörd "KamAZ" markalı hərbi maşın, həmçinin döyüş sursatları daşıyan iki "KamAZ" markalı avtomobilin hərəkəti aydın görünür. Bu da sülhə təhdid xarakterli hərəkətlərdir. Bəzi dairələr, o cümlədən ABŞ-ın dövlət katibi Entoni Blinken Azərbaycandan ilin sonuna kimi vaxt istəmişdi ki, iki dövlət arasında sülh müqaviləsi imzalanınsın. Lakin son baş verənlər rəsmi Bakıya tutarlı dəlillər verir

ki, həm Qarabağ, həm də delimitasiya, demarkasiya məsələsində lazım bildiyi addımları atsın. Çünki Qarabağ, Laçın yolu Azərbaycanın daxili hissəsidir. Azərbaycanın daxili regionu ilə bağlı məsələni Ermənistanın BMT Təhlükəsizlik Şurasında qaldırmaq istəyi belli təxribatdır.

Başı pozulmuş, qana susamış Livandakı Böyük Kiliyyə Evinin katolikosu I Aram da Azərbaycan əleyhinə qızıışdırıcı, müharibəyə çağırış xarakterli açıqlamalar verib. İndi kimdir sülh düşməni, kimdir sabitlik istəyən? Misal üçün, başqa bir çağırışa diqqət edək: Özünü "deputat" kimi təqdim edən separatçı Seyran Ayrapetyan heç bir ümid olmadığını bildirib. "Dünyanın bizə heç bir faydası yoxdur, boş ümidlər bəsləməyin. Döyüşmək, danışıqlar aparmaq və ya köçmək? Məsələn, mən sonuncunun əleyhinəyəm, ikinci hələ imtina etmək demək deyil, ikinci uğursuz olarsa, birinciyə müraciət edilməlidir. Qalanları nağıldır, ancaq əhaliyə xoş gəlmək üçün deyil, amma nəticəsi ağırdır", - o qeyd edib. Göründüyü kimi, "birinciyə" müraciət etməyin ermənilərə nəyə başa gələcəyini özləri də yaxşı bilirlər.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

İranın dövlət informasiya agentliyi İRNA yaxın günlərdə Azərbaycanda öz bürosunu açacağı haqda xəbəri Prezident İlham Əliyevin iyulun 21-də Şuşadakı Qlobal Media Forumunda açıqlamışdı. İRNA xəbər agentliyinin Azərbaycan bölməsi artıq fəaliyyətə başlayıb (mənbə: Axar.az). Amma problem ondadır ki, adıçəkilən rəsmi xəbər agentliyi "İRNA-Azəri" adı ilə fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Konstitusiyasında rəsmi dili "Azərbaycan dili" kimi qeyd olunub, "azəri" ifadəsi rəsmi olaraq heç bir sənəddə qeyd olunmayıb.

Yada salaq ki, Şuşada iranlı jurnalist Prezident İlham Əliyevə "İRNA-Azəri"nin fəaliyyətə başlaması münasibətlərin güclənməsinə necə təsir göstərəcək" sualını ünvanlayıb. Prezident isə cavabında "Mən ümid edirəm ki, "IRNA Azərbaycan" doğrudan da iki ölkə arasında münasibətin güclənməsinə müsbət təsir göstərəcək" deyib.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanda İranın İRNA agentliyinin Azərbaycan bürosunun açılması özlüyündə müsbət hadisədir. Ona görə ki, Azərbaycan Prezidenti bu agentliyin Azərbaycandakı fəaliyyətinin iki ölkə arasında münasibətlərin güclənməsinə müsbət təsir göstərəcəyini ifadə edib. Əslində bu fikir həm də ne üçün İRNA-nın ölkəmizdə fəaliyyət göstərməsinə icazə verilməsinin cavabıdır: "Yeni Azərbaycan hesab edir ki, qonşu İranla münasibətlər yaxşı olmalıdır və iki ölkə arasında münasibətlər daha da güclənməli və dərinləşməlidir. Bu Azərbaycanın mövqeyi, istəyi və xoş məramıdır. Ancaq İRNA-nın müxbirinin fəaliyyət göstərəcək bür

ronu "IRNA-Azəri" kimi təqdim etməsi bəribaşdan həmin agentliyin, yaxud elə İranın ölkəmizdə bu büronun fəaliyyətində başqa maraqlarının olmasının göstəricisi hesab edilə bilər. Yeni İRNA-nın və İranın marağı, görünür, sadəcə informasiya mübadiləsi, yaxud iki ölkə arasında münasibətlərin yaxşılaşmasına xidmət etmək deyil, daha başqa məqsədlərə hesablanmış ola bilər. Əks təqdirdə, Azərbaycanın adı azəri kimi təhrif edilməzdi. Bu isə o deməkdir ki, biz agentliyin fəaliyyətində bundan sonra da çoxsaylı təhriflərə rast gələ bilərik və nə qədər qərribə olsa da, İRNA bunu söz və mətbuat azadlığı kimi qələmə verməyə çalışa bilər. Deməli, İRNA-nın Azərbaycanda bürro açmaq istəyi əvvəlcədən başqa məqsədlərə hesablanmış ola bilər. Bütün bu ehtimalları nə müstəqil Cümhuriyyətin olmasını qəbul edə bilmirdi. Bununla bağlı Məhəmməd Əmin Rəsulzadə silsilə məqalələr yazıb, İranlı "ideoloqlarla" gərgin diskussiyalar aparıb. İndi isə göründüyü kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "IRNA-Azəri" adı ilə razı olmağını "IRNA-Azərbaycan" deməklə ortaya qoydu. Ad da önəmlidir.

Qarabağ

Sülhün "terroru" - erməni revanşizmi pik həddə...

Düşmənin postmünaqişə dövründə sülh və insanlıq əleyhinə cinayətləri artır; 750 milyonluq silahlar Ağdərədədir - şərh

Politoloq Elxan Şahinoğlunun sözlərinə görə, Ermənistan ordusunun Azərbaycana hücum edəcək halı yoxdur, təxribata cavabın onlara baha başa gələcəyini anlamamış deyillər: "İrəvan yola yaxın əraziyə hərbi texnika cəmləşdirməklə sadəcə əzələ nümayişi həyata keçirdiyini düşünür, ancaq bunun onların özləri üçün TŞ-də daimi və qeyri-daimi üzlər. Ümid edirəm ki, ölkəmizə, milli maraqlarımıza qarşı hansısa qətnamə qəbul olunmayacaq. Lakin qətnamənin birbaşa olaraq sülhə

rəfdandır. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan sülh müqaviləsinin imzalanması üçün 5 maddəlik prinsipə çıxış edir: "Azərbaycan bölgədə reinteqrasiyanın, tərəqqinin, kommunikasiya xətlərinin açılmasının tərəfdandır. Lakin bizim bu siyasi gündəliyimiz belə görünür ki, Ermənistanın saxta arqumentasiyası ilə toqquşur və "blokada şousu"na inanarlar Ermənistan təbliğatının qurbanına çevrilirlər. Dövlətlər burada rəsi-onal davranmalıdır - xüsusilə BMT TŞ-də daimi və qeyri-daimi üzlər. Ümid edirəm ki, ölkəmizə, milli maraqlarımıza qarşı hansısa qətnamə qəbul olunmayacaq. Lakin qətnamənin birbaşa olaraq sülhə

qarşı yönələcəyini tam məsuliyyətlə bildirmək istəyirəm".

Siyasi şərhçi Əziz Əlibəyli daha detalları faktlar açıqlayaraq Ermənistanın sülhə yox, müharibəyə hazırlaşdığını gözələr önünə sərib. Onun sözlərinə görə, birincisi, Ermənistan Laçın rayonu istiqamətində əlavə qüvvə və hərbi texnika toplayır, ikincisi, rus sülhməramlılarının müşayiəti ilə növbəti dəfə Qarabağdakı separatçılara silah daşınması həyata keçirilib: "Türk mediası bildirir ki, son 8 ayda Hindistandan Ermənistanla İranın Qüds tuqayları və sitesilə ne az, ne çox, düz 750 milyon dollarlıq silah daşınıb. İlkin

silah partiyasının maliyyələşdirilməsi Fransadakı erməni lobbisinin təşəbbüsü ilə baş tutub. Yeni marşrut Hindistanın Mumbay limanından İranın Cabahar limanına qədərki ərazini əhatə edir. Silahların 30 faizi Zəngəzur dəhlizində, 70 faizi isə rusların vasitəsilə artıq Qarabağdadır. Silahlar əsasən hava əleyhinə, tank əleyhinə və minaatanlardır. Silahlar Ağdərədə yerləşib və görülen odur ki, prezidentin Qazax və Bərdə səfərləri bu istiqamətdə hazırlıqlara adekvat cavab niyyəti daşıyır. Maraqlıdır ki, Qarabağda sayı 1500 civarından göstərilən PKK mənşəli terrorçulara İranın Hasdi-Sabi qruplaşması tərəfindən yol təmin edilib. PKK-nın bölgəyə cəlb edilməsi Türkiyə ilə Azərbaycan arasında son günlərdə intensivləşən hərbi dialoqu xüsusilə diqqətə gətirir.

Çin rəhbərinin son günlərdə Zəngəzur istiqamətində səsləndirdiyi fikirlərlə, yaxında baş tutacaq Ərdoğan-Putin görüşünün yekununda silahların işə düşməsi an məsələsi kimi görünür. Paralel silahlanma göstərir ki, Ermənistan Azərbaycana qarşı sərhəddə və içəridə eyni anda hibrid hücum planlaşdırır. Bir sözlə, yekuna doğru gedirik. Azərbaycan Ordusu isə hazırlıqlarını maksimum həddə çıxarıb. Masada isə Fransa, Hindistan, İran, Rusiya, Ermənistan, Azərbaycan, Türkiyə, Çin və s. var".

Tehranın yeni oyunu - "İRNA-Azəri" ...

Hikmət Babaoğlu: "IRNA-nın Bakı bürosu "IRNA-Azərbaycan" adlandırılmalıdır"
Qulu Məhərrəmli: "IRNA-Azəri" "Mazandarandan gəmi ilə gələn uzunqulaq" rolundadır"

NA-Azərbaycan" adlandırılmalıdır".

Azərbaycan Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin üzvü Qulu Məhərrəmli isə bildirdi ki, İranın dövlət informasiya agentliyi olan İRNA-nın Azərbaycanda fəaliyyətə başlaması artıq bu bölgədə psixoloji-informasiya müharibəsinin, kiber müharibəsinin gətirdiyin təzahürlərdən biridir. İRNA-nın Azərbaycan bölməsinin adına gəlincə, İran dövləti tarixən Azərbaycan, Azərbaycan türkü adına qısqanc yanaşmış, bu gün də belədir: "İRNA-Azəri" də bunun sübutudur. Hələ 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti adına İranda etirazlar olmuşdu. O dövri İran hakimiyyəti Azərbaycan adında müstəqil Cümhuriyyətin olmasını qəbul edə bilmirdi. Bununla bağlı Məhəmməd Əmin Rəsulzadə silsilə məqalələr yazıb, İranlı "ideoloqlarla" gərgin diskussiyalar aparıb. İndi isə göründüyü kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "IRNA-Azəri" adı ilə razı olmağını "IRNA-Azərbaycan" deməklə ortaya qoydu. Ad da önəmlidir.

Eyni zamanda agentliyin nə məqsədlə burada fəaliyyətə başlaması da önəmlidir. İran əhalisinin böyük bir qismi Azərbaycan türkləridir. Azərbaycan Respublikasında İRNA-nın bölməsinin yaradılması həmin əhalini məlumatlandırmaq, yoxsa Azərbaycana qarşı informasiya savaşının həddudlarını genişləndirmək üçündür? Bunları, əlbəttə, zaman göstərəcək. Adın "IRNA

Azəri" seçilməsinin də xoş niyyət-dən irəlilə gəlmədiyi də bölmənin fəaliyyəti ilə tam aydın olacaq. Farslar "azərilər" deyərək farslara bağlı bir tayfayı nəzərdə tuturlar həmişə. Pəhləvilərin dövründən qəsdən bu cür ideoloji təbliğat aparılır. Azərbaycan Prezidentinin məlum reaksiyası da İranın məqsədinin nədən ibarət olduğunu görərək verilən reaksiyadır. Azərbaycan in-

diki həssas vaxtda informasiya cəbhəsini genişləndirməlidir. İnsanların, xəbər agentliklərinin sosial şəbəkələrin, məkrli qüvvələrin təsiri altına düşməyinə imkan verilməməlidir. "IRNA-Azəri" deyilən platforma "Mazandarandan gəmi ilə gələn uzunqulaq" rolundadır. Bunu diqqətə almaq lazımdır".

Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

İcbari tibbi sığortanın Xidmətlər Zərfinə yeni tibbi xidmətlər əlavə edilib. Bu barədə Əli Əsədov qərar imzalayıb. Nəticədə Xidmətlər Zərfindəki tibbi xidmətlərin sayı 3344-ə çatdırılıb.

Yeni xidmətlər sırasına vətər, əzələ, sümük iliği, böyrək, qaraciyər transplantasiyası, ürək qapaqlarının dəyişdirilməsi, anadangəlmə ürək qüsurlarının cərrahiyyəsi və xoşxassəli beyin şişlərinin çıxarılması kimi tibbi xidmətlər əlavə olunub. İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən təqvim ili ərzində icbari tibbi sığorta fondunun vəsaiti hesabına sığorta təminatı verilən qaraciyər transplantasiyasının say həddi 100, böyrək transplantasiyasının say həddi 150, sümük iliği və ya hematopoetik kök hüceyrələrin transplantasiyasının say həddi 20 müəyyən edilir. Transplantasiya xidmətlərinin göstərilməsi "İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında" Qanunun tələblərinə uyğun həyata keçiriləcək.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, əhali arasında narazılıq doğuran məsələ var. Belə ki, sığorta paketinə daxil olan bəzi xəstəliklər var ki, müəmədi olaraq müalicəsi tələb edilsə də, bu, sığortaya daxil deyil. "Mən belimdə yaranan problemə görə icbari tibbi sığorta ilə fizioterapevtin yanına göndərilədim, masaj, "tok"la terapiya edildim. Amma bu müalicə bir dəfə ilə bitmir. Nəticənin alınması üçün bir neçə kurs müalicə keçmək lazımdır. Amma o birilər sığortaya aid edilmir, bunu özüm etməliyəm", - deyə Füzə Əliyeva adlı paytaxt sakini bizimlə söhbətdə bildirdi. "Yaxşı oldu ki, bu cür müalicələrin müəmədi olaraq edilməsi sığortaya daxil edilsin" - paytaxt sakini əlavə etdi.

İcbari tibbi sığorta ilə bağlı yeniliklər nə vəd edir? Gələcəkdə bu kimi amillər nəzərə alınacaqmı?

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev bu mövzu ilə bağlı "Yeni Məsavət"ə dedi ki, icbari sığorta Qərb standartları çərçivəsində tibbi xidmətin, sosial müdafiənin bir növüdür: "Tibb xidmətinə on-suz təsəvvür etmək mümkün deyil. İcbari tibbi sığorta təbiiq olunduğu gündən Azərbaycanca çox geniş bir paketə əhatə etdi. Ümumiyyətlə, müəmədi olaraq bu paket genişlənilir. Bu qərar da buna xidmət edir. Hazırda mühüm cərrahiyyə əməliyyatlarının, mürəkkəb ürək qüsurlarının korreksiyasının da bu paketə daxil olunması çox müsbət haldır. Bu paketdə xidmət növü nə qədər çox olsa, əhəlinin sosial müdafiəsinə xid-

Qaraciyər və böyrək transplantasiyası pulsuz oldu - amma şərtlər var...

Transplantasiya xidmətlərinin göstərilməsi qanunun tələblərinə uyğun həyata keçiriləcək

mət edir. O baxımdan, bu qərarı müsbət dəyərləndirirəm. Hesab edirəm ki, imkan daxilində işlər elə qurulmalıdır ki, onun texniki, təşkilati tələflərində də problem yaranmasın. Hazırda əsas problem növbəliliklə bağlıdır. Bununla bağlı konkret proqramlar qurulmalıdır. Əhali planla növbəyə dayanmalı, təxirəsalınmaz yardımlar isə əlbəttə növbədən kənar qəbul olunmalıdır. Bu, qaydaya salınsa, basabaslar, çətinliklər də aradan qalxmış olar. Bəzən xəstələr şikayət edirlər ki, gedib gözləyirlər, deyirlər bu müayinə lazım deyil. Əlbəttə, müayinəni həkim təyinin edir. Ona görə də növbəlilik sistemi olsa, şikayətlər də yavaş-yavaş aradan qalxar".

"Ankara" klinikasının baş həkimi Zülfüqar Yusifov da mövzu ilə bağlı "Yeni Məsavət"ə fikirlərini açıqladı. O dedi ki, olduqca xoş bir qərardır və sığorta xidməti yarandığı zamandan etibarən xidmətlər paketi genişlənməkdə davam edir: "Bu gün həmin sahəyə olduqca həyati vacib məsələlərin həlli baxımından əhəmiyyətli olan xidmətlərin əlavə olunması çox təqdirləyiq bir haldır. Çünki transplantasiya əməliyyatları birmənalı olaraq vacib əməliyyatlardır. Bunların məbləği olduqca bahadır. Bu isə insanlar üçün əlçatan olmurdur. Bu, ölkədə bu sahənin inkişafını əngəlləməklə yanaşı, insanların həyatını erkən yaşda itirməsinə səbəb olurdu. Daha çox ehtiyac olan, xüsusən də qaraciyər və böyrək transplantasiyalarının bu sahəyə daxil olması, eyni zamanda sümük iliği, hematopoetik kök hüceyrələrin transplantasiyasının artıq bu paketə daxil olması gənc insanların həyatını qurtarmaq baxımından çox əhəmiyyətlidir. Amma bununla yanaşı, müxtəlif travmalarla üzleşən insanların probleminin vaxtında ödənişsiz şəkildə həyata keçirilməsi o deməkdir ki, onların həm də gələcəkdəki qü-

surlardan, əlillikdən və sairədən qurtarmasını təmin etmiş olur. Nəhayət, burada çox önəmli istiqamət ürək qapaqlarının dəyişilməsi, anadangəlmə ürək qüsurlarının cərrahiyyəsi, xoşxassəli beyin şişlərinin çıxarılması da önəmli əməliyyatlardır. Bunlar əsasən uşaqlarda aşkarlanır, bunların vaxtında cərrahi əməliyyatla bərpa olması, rekonstruktiv əməliyyatların aparılması imkan verir ki, bu insanların gələcəkdə həyat keyfiyyəti yaxşı olsun, ömürləri uzun olsun. Ürək qapaqları ilə bağlı problemlərə diqqət çəkmək istəyirəm. Beyin şişləri də çox rast gəlinən patologiyalardır. Bu şişlər də əksər hallarda ciddi şəkildə insanların həyatına fəsadlar törədir, bəzən həyatı itirəcək nəticələrə gətirib çıxarır. Bunlara ayrı-ayrı rəy verməkdə məqsədim odur bildirim ki, əlavə olunan xidmətlərin hər biri olduqca zəruri xidmətlərdir. Arzulayırdıq ki, bu xidmətlər yüksək səviyyədə həyata keçirilsin. Bu, həm də ölkədə tibbin inkişafı üçün çox ciddi təkan olacaq. Qeyd etmək istəyirdik ki, bu xidmətləri göstərmək üçün maddi-texniki bazamız və kadr potensialımız var. Sadəcə, sığorta təminatı olmadığı üçün bu sahələr ciddi şəkildə axsayır. Bu sahədə də ciddi irəliləyişin olmasını gözləyirik. Əlbəttə, ciddi irəliləyişlər əməliyyat saylarının artmasına gətirib çıxaracaq. Bu da yeni, daha hazırlıqlı kadrların da yetişməsinə ehtiyac yaradacaq. İstər ölkədə, istərsə də xaricdən gələn kadrlarımızın bu sahədə daha da təkmilləşməsi lazımlı olacaq. Çünki sığorta təminatı ilə yanaşı bu xidmətlərin peşəkarcasına həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Düşünürəm ki, lazımı şəkildə həyata keçirə biləcək. İstəyimiz o olardı ki, bu xidmətlər paketi getdikcə daha da genişlənsin. Hər bir ölkənin sığorta xidmətlərinə daxil olan xid-

mətlər siyahısı çox müxtəlifdir. Bir sıra ölkələrdə müəyyən xidmətlər, ümumiyyətlə, sığorta ilə qarşılanmır. Digərlərində də fərqli yanaşmalar var".

Ekspert-həkim son zamanlar insanların xroniki ağrılardan çox əziyyət çəkməsinə diqqət çəkdi: "Xüsusən bir sıra xəstəliklər var ki, başlanğıcını revmatik, nevroloji problemlərdən götürən xəstələrin elə ağrıları olur ki, onlara digər terapevtik müalicələrlə dəstək vermək çətin olur. Əhəlinin yaşının uzanması, iş şəraitinin dəyişilməsi və digər bu qəbildən olan səbəblərin hamısı xroniki ağrılara fərqli yanaşma tələb edir. Müasir dünyada insanların həyatını mümkün qədər ağrısız keçirilməsi, həyat səviyyəsinin yüksəlmə göstəricilərini sübut edən çox vacib amillərdən biridir. Xroniki ağrı müalicəsinə, xroniki ağrı müalicəsinin invaziv üsullarla həyata keçirilməsinə ciddi ehtiyac var. Xüsusən də bir sıra hallarda təkrarlanma ehtiyacı duyulduğundan insanların buna maddi baxımdan gücü çatmadığına görə təkrar-təkrar proseduraları etmək mümkünəz olur. Əgər invaziv prosedurlar sığorta tərəfindən qarşılanarsa, xəstələrə ödənişsiz olaraq müəmədi olaraq proseduraları həyata keçirməklə insanların həyat keyfiyyətini yüksək tutmaq mümkün olar".

□ **Afaq MİRƏYEV,**
"Yeni Məsavət"

Bu tibbi xidmətlər 100 faiz bahalaşdı

Xəbər verdiyimiz kimi, icbari tibbi sığorta çərçivəsində göstərilən tibbi xidmətlərin sayı artırılıb. Belə ki, Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilən "İcbari tibbi sığorta üzrə Xidmətlər Zərfi"nə 794 sayda yeni tibbi xidmət əlavə edilib. Nəticədə eyni zamanda 1390 tibbi xidmətin tarifi dəyişdirilərək aktual bazar qiymətlərinə uyğunlaşdırılıb. Tarifləri artırılan xidmətlərə misal olaraq bunları qeyd etmək olar:

- İxtisaslaşdırılmış ambulator tibbi xidmət üzrə:**
- İxtisaslı həkim müayinəsi - 17 manatdan 25 manata qalxıb;
 - Ginekoloqun müayinəsi (USM ilə) - 25 manatdan 35 manata qalxıb.
- Laboratoriya xidməti üzrə:**
- Hepatit B səthi anticismi (HBsAb) - 5 manatdan 16 manata qalxıb;
 - Kalsiferol (Vitamin D) - 13 manatdan 21 manata artıb.
- Stasionar tibbi xidmətlər üzrə:**
- Doğuşa əllə yardım - 350 manatdan 500 manata qalxıb;
 - Tək koronar arteriyanın (aorto) koronar şuntlama əməliyyatı - 4000 manatdan 4500 manata qalxıb.

Gündəlik su tələbatınızı belə hesablayın

Nəinki isti havalarda, hava şəraitindən aslı olmayaraq, orqanizmi bütün aylarda susuz saxlamaq olmaz. Hətta sırf maye qəbuluna fokuslanmış pəhriz növləri də var. Xüsusən suyun qəbulu bədən üçün ən önəmli amillərdən biridir.

"Medicina" xəbər verir ki, türk qidalanma və pəhriz mütəxəssisi Çisem Gündüz maye qəbulu ilə bağlı bir çox doğru bilinen yanlışlardan danışır. Yalnız susayan zaman su içmək lazımdır və ya hər kəs gündəlik 2 litr su içməlidir kimi fikirlər absurddur.

"Su içmək üçün susamağa ehtiyac yoxdur. Hər kiloqram üçün 30 millilitr su içmək lazımdır. Yeni çəkisi 60 kiloqram olan insan gündə 1,8 litr su içməlidir."

Suyun həyat olduğunu və bədənimizin təxminən 55-60%-nin su olduğunu xatırladan dietoloq qeyd edib ki, su bədənimizin optimal sağlamlığı üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. Yetkin bir insan gün ərzində böyrəklər, həzm və tənəffüs sistemləri səbəbindən 2-2.5 litr su itirir.

Gündəlik hər kəs standart olaraq 2 və ya 2.5 litr su içmək əvəzinə öz bədən çəkisinə uyğun su qəbul etməlidir. Hesablama üçün çəkimizi 30 ml-ə vurub alınan cavab qədər su içməliyik. Məsələn, 60 kiloqramlıq bir qadının gündəlik su tələbatı 1 litr 800 millimetr olaraq hesablanır. Ancaq gün ərzində qəbul etdiyiniz qida və içkilər və ya idman kimi amillər bu hesablamaların dəyişməsinə səbəb ola bilər.

Avropanın qaz bazarından qovulan Rusiya üzünü Asiyaya çevirib. Moskvanın Çinə ixrac həcmələrini artırmaq cəhdləri hələlik ciddi bir nəticə verməyib: "Sibirin gücü-1" kəməri ilə ixrac artırılsa da, "Sibirin gücü-2" kəmərinin tikintisi üçün Çindən prinsipial razılıq hələ də əldə bilməyib. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Çin rəhbəri ilə martda Moskvada baş tutan görüşündə kəmərlə bağlı ilkin razılıqlar əldə olunsada, proses hələ də qaldığı nöqtədən tərpənməyib. "Reuters" Agentliyinin Çin hökumətindəki yüksək vəzifəli məmurlara istinadən yaydığı məlumata görə, Pekin "Sibirin gücü-2" layihəsinə deyil, Türkmənistandan mövcud marşrutla 4-cü kəmərin - "D xətti"nin çəkilişinə üstünlük vermək qərarına gəlib.

Türkmənistan hazırda Çinin qaz tələbatının 20 faizini təmin edir. 30 milyard kubmetrlik ötürücülük gücü olan D xəttinin istismara verilməsi ilə bu pay 35 faizə qədər yüksələcək. Bu xəttin çəkilməsinin 6,7 milyard dollara başa gələcəyi gözlənilir. 2022-ci ildə Çin Türkmənistandan 10,3 milyard dollar dəyərində 35 milyard kubmetr qaz alıb. Rusiyadan isə 16 milyard kubmetrə yaxın qaza 4 milyard dollar ödəyib. Türkmən qazı Rusiya qazından 33 faiz baha başa gəlsə də, Pekin üstünlüyü birinciyə verir.

Bu ilin birinci yarısında da Türkmənistan Çinin əsas boru qazı tədarükçüsü olub: 5,06 milyard dollarlıq satış edib. Rusiya isə bu dövrdə Çinə 3,4 milyard dollarlıq boru qazı ixrac edib. Qazaxıstan 448,7 milyon dollarlıq, Özbəkistan isə 203,9 milyon dollarlıq qaz satıb.

Rusiya ötən ilin noyabından Özbəkistan və Qazaxıstanı yeni qaz ittifaqına cəkməyə çalışır. Hətta Putin səviyyəsində belə ittifaq çərçivəsində əməkdaşlığın hər 3 tərəf üçün səmərəli olmasına dair fikirlər səsləndirilsə də, nə Qazaxıstan, nə də Özbəkistan Moskvanın təklifinə isti münasibət sərgiləməyib. Yanvar və mart aylarında "Qazprom" şirkəti hər iki ölkənin qaz şirkətləri ilə əməkdaşlıqla bağlı yol xəritəsi imzalayıb. Lakin Özbəkistanda bu addım o qədər kəskin ictimai narazılıq doğurub ki, hökumət dərhal sənədin yalnız Rusiya qazının ölkə ərazisindən tranzitini nəzərdə tutduğuna dair açıqlama verməli olub.

Söhbət Rusiya, Qazaxıstan və Özbəkistan ərazisindən keçən "Orta Asiya-Mərkəz" qaz kəməri ilə tranzit-

Qaz bazarı uğrunda Moskva-Aşqabad mübarizəsi

Pekin "Sibirin gücü-2" layihəsinə deyil, Türkmənistandan mövcud marşrutla 4-cü kəmərin çəkilişinə üstünlük vermək qərarına gəlib

dən gedir. Daşkənd həmin kəmərin öz ərazisindən keçən hissəsinin qaz nəqli üçün yararlı olub-olmadığının araşdırılmasına razılıq verib. İyun ayında isə Özbəkistan Rusiyadan illik 2,8 milyard kubmetr qaz alışına dair müqavilə imzalayıb.

İki gün əvvəl Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin İqtisadi Əməkdaşlıq Departamentinin direktoru Dmitri Biriçevski "RIA Novosti"-yə müsahibəsində bildirib ki, üçlü qaz ittifaqının genişlənməsi istisna olunmur: "Bu ittifaqa digər ölkələr də maraq göstərir. Biz belə əməkdaşlığa açıqıq, bu baxımdan ki, bütün tərəflər üçün səmərəli olsun".

Rusiyalı diplomatın bu açıqlaması Türkmənistandan kəskin etirazla qarşılanıb. "Türkmənqaz" Dövlət Konserninin sədr müavini Murad Arçayev Rusiya Federasiyasının Qazaxıstan və Özbəkistanla qaz ittifaqının genişləndirilməsinə icazə verən bəyannatından ciddi narahat olduqlarını dilə gətirib: "Cənab Biriçevskinin bəyannatı ən azı bir neçə sual doğurur. Söhbət hansı "genişlənmə imkanlarından", hansı "digər dövlətlər"in buna maraq göstərməsindən gedir və qaz sahəsində "üçtərəfli əməkdaşlıq"ın arxasında, prinsipcə, nə dayanır? Rus diplomatın istifadə etdiyi dil bu suallara cavab vermir".

O xatırladı ki, Türkmənistan, Qazaxıstan, Özbəkistan və Çin uzun müddətdir ki, təbii qazın Orta Asiyadan Çin Xalq Respublikasına nəqli üzrə "açıq razılaşdırılmış həcmələr, şərtlər, iqtisadi və texniki parametrlərlə" əməkdaşlıq edirlər: "Həmin anlaşmaya görə, boru kəmərinə doldurmaq üçün başqa ölkələrdən qaz mənbələri təmin edilmir və Çinə verilən qaz həcmələrinin bölüşdürülməsi üçün mövcud sxem Türkmənistan-Çin qaz kəməri layihəsinin iştirakçılarının siyahısını genişləndirmək planlarını nəzərdə tutmur.

Mövcud infrastrukturdan istifadə etməklə, razılaşdırılmış və rəsmiləşdirilmiş qaz tədarükü həcmələrində və sxemlərində hər hansı dəyişiklik istisnasız olaraq bütün iştirakçılar tərəfindən əvvəlcədən razılaşdırılmalıdır. Bu arada, Türkmənistanla bu məsələ ilə bağlı heç bir məsləhətləşmələr aparılmayıb. Bu cür yanaşma Türkmənistan tərəfi üçün anlaşılmaz və qəbul edilməzdir və ölkəmiz tərəfindən beynəlxalq hüquq normalarına və qaz sahəsində təcrübəyə zidd hesab olunur".

Maraqlıdır ki, avqust atında Türkmənistan prezidentinin təşəbbüsü ilə Aşqabadda Asiyanın 3 dövlətinin rəhbərləri bir araya gəlib. İlk dəfə olaraq Özbəkistan, Tacikistan və Türkmənistan dövlət

başçıları görüşərək, qarşılıqlı əməkdaşlıq müzakirə ediblər. Görüşdən sonra mətbuata açıqlama verən Türkmənistanın xarici işlər naziri Rəşid Meredov bildirib ki, ölkəsi Özbəkistan və Tacikistana qaz sahəsində strateji əməkdaşlıq təklif edib: "Türkmənistan nəhəng qaz ehtiyatlarına malikdir. Qaz ixracının diversifikasiyası olunması, bu zaman istehsalçı, tranzit və istehlakçı ölkələrin maraqları arasında balansın qorunması bizim üçün beynəlxalq enerji layihələrinin icrası prosesində baza prinsiplərini təşkil edir. Məhz bu prinsipdən çıxış edərək türkmən tərəfi Türkmənistan, Özbəkistan və Tacikistan arasında qaz sahəsində strateji tərəfdaşlığın qurulmasını təklif edib".

Meredov həmçinin qeyd edib ki, artıq ölkəsi ilə digər iki ölkə arasında elektrik enerjisi sahəsində uğurlu tərəfdaşlığın əsası qoyulub: "Bu gün bizim qarşımızda bu vacib sektorda qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq istiqamətində yeni imkanlar açıqlır və biz qaz sahəsində də əməkdaşlığa da mühüm əhəmiyyət veririk".

Qeyd edək ki, türkmən qazını Çinə "Asiya-Çin" adlı kəmərlər şəbəkəsi çatdırır. Ötürücülük gücü 55 milyard kubmetr olan kəmərin 40 milyard kubmetrini Türkmənistan, qalanını Qazaxıstan və Özbəkistan təmin etməli-

dir. Lakin son illərdə yalnız Türkmənistan nəqli öhdəliklərinə əməl edə bilir, qalan iki ölkədə qaza tələbat artdığına görə zəruri həcmələri təmin edə bilmirlər. Qış vaxtı istehlakın pik həddə çatdığı müddətdə Özbəkistanda gündəlik 20 milyon kubmetr əlavə qaza ehtiyac yaranır. Ötən qış - dekabr-yanvar aylarında kəskin soyuqlar olan hökumət qaz ixracını tamamilə dayandırdı, Türkmənistanla 3 ayda 1,5 milyard kubmetr qazın alışına dair müqavilə imzaladı.

2022-ci ildə Qazaxıstanla 53,3 milyard kubmetr qaz

hasil edilib. Bunun 27,8 milyard kubmetri əmtəəlik olub. Əmtəəlik qaz istehsalı 6 faiz azalıb. İl ərzində ölkə 4,6 milyard kubmetr qaz ixrac edib ki, bu da proqnozun 85 faizi deməkdir. Bu azalma daxilə qaza tələbin sürətlə artmasından qaynaqlanır. Rusiya belə görünür ki, məhz Qazaxıstan və Özbəkistandan kəməre təmin olunmayan həcmərə gözü-nü dikib. Moskva Qazaxıstan və Özbəkistana öz qazını satmaq, həmin ölkələrin boşalan həcmələrinin isə kəməre yöndəlməsini təmin etmək istəyir. Artıq Özbəkistanla illik 2,5 milyard kubmetr qazın ticarətinə dair müqavilə imzalanıb və bu ilin payızında ilk həcmələrin nəqlinə nail olunması nəzərdə tutulur. Oktyabr ayında "Orta Asiya-Mərkəz" xətti ilə Rusiyadan Özbəkistana gündəlik 9 milyon kubmetr qazın nəqlinə başlanacağı gözlənilir.

"D xətti"nin resurs bazası dünyada böyüklüyünə görə ikinci yerdə olan "Qalkınış" yatağı olacaq. Çin bu yatağın işlənməsində iştirak edir, bu istiqamətdə 4 milyard dollar investisiya yatırır. Nəzərə alsaq ki, Türkmənistan Avropaya da məhz bu yataqdan hasil olunan qazı çatdırmaq niyyətindədir, onda Çinin "Sibirin gücü 2" deyil, "D xətti"ni seçməsinin səbəbi aydın olur. Pekin öz investisiyaları ilə hasil edilən qaz

zın Avropaya satılmasını istəmir.

Yeri gəlmişkən, Aşqabad Xəzər dənizindən keçərək Azərbaycan üzərindən Avropaya çatmalı olan Transxəzər qaz kəməri layihəsinin reallaşması istiqamətində fəaliyyətlərini xeyli aktivləşdirib. Belə ki, Türkmənistan 2015-ci ildə "Qalkınış" və "Dovlətəbad" qaz yataqlarını Xəzər sahili ilə birləşdirən "Şərq-Qərb" qaz kəmərinə istifadəyə verib. 2,5 milyard dollara başa gələn kəmərin illik ötürücülük gücü 30 milyard kubmetrdir.

2023-cü ilin sonlarında Sərdar Berdimuhamedovun Brüsselə rəsmi səfəri nəzərdə tutulur. Ölkənin Avropa İttifaqındakı səfiri Səpar Palvanovun dediyinə görə, səfər zamanı Türkmə-

nistan prezidenti Avropa İttifaqı ilə Transxəzər qaz kəmərinin çəkilişi məsələsini müzakirə edəcək.

Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabanın dediyinə görə, Rusiyanın daha çox qaz satmağa çalışması bir növ təbiidir: "Qərb bazarını itirir və hasil olunan qazı satmağa bazar tapmaq lazımdır. Bu ölkədə yaxşı bilirlər ki, yaxın və ortamüddətli dövrdə Qazaxıstan və Özbəkistana 8-9 milyard kubmetr qaz sata bilər. Ümumiyyətlə, Asiyadakı Çindənkənar ölkələrə 20 milyard kubmetr civarında qaz satmaq potensialı var. Bu bazarda onun yeganə rəqibi Türkmənistandır. Rusiya çalışır ki, Türkmənistanın Çin və Orta Asiyaya qaz nəqli artmasın, xüsusilə də Avropaya qaz satışı baş tutmasın. Moskva Türkmənistanın yönünü Əfqanıstan və Pakistana yönəltməyi hədəfləyir. Özü isə təxminən 80 milyard kubmetr Çinə, 20 milyard kubmetr Orta Asiyaya, daha 15 milyard kubmetr isə cənuba qaz satmağı hədəfləyir".

Ekspertə görə, Aşqabadın prosesə qıcıqlı reaksiyası, sadəcə, özü üçün səmərəli şərtlər əldə etmək cəhdidir: "Türkmənistan ciddi şəkildə Rusiyaya qarşı getmək niyyətində deyil. Sadəcə, çalışır ki, Rusiyadan özü üçün hansısa güzəştlər qoparsın".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Məsəvat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 141 (8277) 15 avqust 2023

A
V
Q
U
S
T

Təyyarədə dava

Rusiya təyyarədəki sərnişinlər arasında dava düşüb. İnsident Moskvadan Kazana uçan SU1194 aviareysində qeydə alınıb. Məlumat görə, təyyarədən eniş başlayarkən qara qeyimli sərnişin cəld yerindən qalxıb və digər sərnişinləri itələyərək çıxışa tələsib. Ona bildirilən irad isə münaqişəyə səbəb olub. Kadrlar sosial şəbəkələrdə yayılıb.

ABS prezidentliyinə namizəd rep oxudu

ABS prezidentliyinə namizəd Vivek Ramasvami Ayova Ştat Sərgisində tərəfdarları üçün rep oxuyub. O, Eminemin "Lose Yourself" mahnısından bir bəndi ifa edib. 38 yaşlı respublikaçı iş adamı izah edib ki, bu, onun seçki kampaniyası zamanı ən çox sevdiyi trekdir. Ramasvami çıxışı zamanı ABS-ı Çin mallarından asılılıqdan xilas etməyə, həmçinin Ukraynanı NATO-dan kənarda saxlamağa söz verib.

Kral sarayı 63 min dollar maaşla işçi axtarır

Bukingem sarayı ildə 63 min dollar maaş alacaq davamlı inkişaf hesabathlığı üzrə menecer axtarır. İşin təsvirinə uyğun olaraq, menecerin vəzifələrinə karbon izi məlumatlarının izlənilməsi, hesabatların verilməsi və ətraf mühitə bütün emissiyalar üzrə məlumatların toplanmasının düzgünlüyünün təkmilləşdirilməsi daxildir. Vakansiyada qeyd olunur ki, Buckingham sarayı ətraf mühitə xüsusi diqqət yetirir. Xatırladaq ki, kral III Çarlz uzun illərdir ətraf mühitin mühafizəsi ilə məşğul olub. Təbiətə olan həvəsinə görə o, "iqlim kralı" kimi tanınıb.

ABS milyonlarla avroluq antik əşyaları İtaliyaya qaytardı

1990-cı illərdə oğurlanmış 250 qiymətli tarixi əsər İtaliyaya qaytarılıb. Məlumat görə, ən qədim artefakt Villanlar dövrünə (e.ə. 1000-750), digər artefaktlar Etrusk sivilizasiyasına (e.ə. 800-200) və İmperator Romasına (e.ə. 27) aiddir. 476-cı il) aiddir. Qiymətli artefaktlar arasında qablar, rəsmlər və heykəllər var ki, onlardan bəzilərinin yaşı 3000 ildir. Bəzi əsərlərin qiyməti on milyonlarla avrodur. Artefaktların əksəriyyəti 1990-cı illərdə oğurlanıb, sonra bir neçə diler vasitəsilə Amerika muzeylərinə və şəxsi kolleksiyaçılara satılıb.

"Barbi"nin ikinci hissəsi hazırlanır

İyulun ikinci yarısında dünya nümayişinə çıxan "Barbi" (Barbie) filminin prodüserləri rekord qonorar fonunda artıq ikinci hissə üzərində işlərə başlayıblar. Bu barədə Böyük Britaniyanın "The Sun" qəzeti film sənayesindəki mənbələrə istinadən məlumat yayıb. "Barbi" filmini hazırlamış komanda davamı üzərində işləri müzakirə etmək üçün əlaqə saxlayıb. Bu hələ ilkin mərhələdədir, lakin aydındır ki, boslar sikkə üçün birinci filmi çəkən eyni komandanı istəyirlər", - mənbə bildirib.

Qeyd edək ki, "The New York Times" qəzetinin avqustun 6-da yaydığı məlumata görə, "Barbi" digər "Warner Bros" filmlərindən daha tez 1 tun 6-da yaydığı məlumata görə, "Barbi" digər "Warner Bros" filmlərindən daha tez 1

İranda qum fırtınası: 730-dan çox insan xəsarət alıb

İranda cənub-şərqdəki Sistan və Belucistan əyalətlərini bürümüş qum fırtınası nəticəsində azı 733 nəfər xəsarət alıb. Bu barədə əyalətin Tibb Elmləri Universitetinin rəis müavini məlumat yayılıb. Onun sözlərinə görə, son dörd gündə ən azı 733 nəfər Sistan və Belucistanın şimalındakı tibb müəssisələrinə yardım üçün müraciət edib. Onlardan 58-i hələ də mü-təxəssislərin nəzarəti altında qalmağa məcburdur.

Həkimlər bildirirlər ki, zərər gördünlərinin isə üç min metrə rəqçəkənlərin tənəffüs, eləcə qəder azaldığı bildirilib. Sistan və Belucistanın beş şəhərində bütün dövlət qurumları bağlanıb. Fırtınanın İranın cənub-şərqində əyalətdə küləyin sürəti 94 km/saata çatıb, üfüqi

nun üçün baş rollarda Marqo Robbi və Rayan Qoslinqin çəkildiyi filmə 17 gün kifayət edib. Bundan öncə rekord "Harri Potter və ölüm yadigarları: II hissə" (2011) lentinə məxsus idi - 19 gün.

Rusiyanın Aya göndərdiyi aparatdan ilk məlumatlar gəldi

Rusiyanın Aya su mənbəyi axtarmaq üçün göndərdiyi "Luna-25" kosmik gəmisindəki elmi cihazların işə düşdüyü və ilk məlumatların işləndiyi bildirilib. Rusiya Federal Kosmik Agentliyinin ("Roskosmos") verdiyi açıqlamada ölkənin 1976-cı ildən bu yana Aya göndərdiyi ilk kosmik gəmisi olan "Luna-25"-in fəaliyyətləri ilə bağlı məlumatlar yer alıb. Açıqlamada kosmik gəmidəki bütün sistemlərin normal işlədiyi qeyd edilib.

Həmçinin kosmik gəmidəki elmi cihazların işə salındığı, əldə edilən ilk məlumatların işləndiyi də bildirilib. "Luna-25" avqustun 11-də Moskvadan 5500 kilometr şərqdə yerləşən "Vostoçny" kosmodromundan "Soyuz 2.1b" raketii ilə buraxılıb. Təxminən 1 il müddətində Ayda araşdırma aparacaq "Luna-25" kosmik şüaların və elektromaqnit emissiyalarının Ay səthinə təsirini araşdırmaqla yanaşı, su tapmaq üçün axtarışları da davam etdirəcək.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk, bir gündə 90 sm qədər uzanır.
- * Ortalama bir aysberqin ağırlığı 20 milyon ton.
- * 18 fevral 1979-cu ildə səhra çölünə qar yağmışdı.
- * Dünyanın ən böyük şəkər ixracatçısı Kubadır.
- * Eskimo dilində qar yağmurlarının fərqlərini təsvir etmək üçün istifadə edilən iyirmidən çox söz vardır.
- * Ən yaxın olduqları nöqtədə, Rusiya və Amerikanın bir-birlərinə uzaqlıqları dörd km deyil, daha azdır.
- * Səudiyyə Ərəbistanında heç çay yoxdur.
- * Monakonun milli orkestri ordusundan daha geniş bir heyətə malikdir.
- * Zürafələr üzə bilməz.
- * Ortalama olaraq, Amerikada gündə üç ədəd cinsiyyət dəyişdirmə əməliyyatı reallaşmaqdadır.
- * İnsan beyninin 80%-i sudur.
- * Amerikada hər saatda 40 adam xərcəngdən həyatını itirir.
- * İrəliyə doğru bir addım atıldığında, insan bədənindəki 54 əzələ çalışır.
- * İnsan beyninin ortalama ağırlığı 1.3 kq-dır.
- * Birinin üzünü xatırlamaq üçün beynin sağ tərəfi istifadə edilir.
- * Yetkin bir insan gündə ortalama olaraq 23 min dəfə nəfəs alır.
- * Qaşları yuxarı qaldırmaq üçün 30 əzələni hərəkətə keçirmək lazımdır.
- * Kişilər qadınlara görə on qat daha çox rəng koru olurlar.
- * Uşaqlar baharda daha çox böyüyür.
- * Ortalama bir birə öz böyüklüyünün 150 qatı yüksəkliyə tullana bilər.
- * İnsanlar bədənlərində 300 ədəd sümükə doğulurlar, amma yetkin olduqlarında bu ədəd 206-ya düşür.
- * Hər dörd amerikalıdan biri mütləq televiziya da görünür.
- * Kəpənəklər ayaqları ilə dad alırlar.
- * Sarışınların əsmərlərə görə daha çox saçları vardır.
- * İllərə görə ortalama alındığında, hər il eşşəklər tərəfindən öldürülən insan sayı təyyarə qəzalarında ölənlərin sayından daha çoxdur.
- * Qadınlar kişilərə nisbətən iki qat çox göz qırpır.
- * İnsan bədənindəki ən güclü əzələ dildir.
- * Gözləri açıq saxlayaraq asqırmaq qeyri-mümkündür.
- * İnsanlar beyinlərinin yalnız 10%-ni istifadə edirlər.
- * Filler tullana bilməyən tək məməlidir.
- * Elektrikli kürsü bir stomatoloq tərəfindən icad edilmişdir.
- * Bir qarışqanın qoxu hiss etmə qabiliyyəti ən azı bir itinki qədər inkişaf etmişdir.
- * Yetkin bir ayı bir at qədər sürətli qaça bilər.
- * Siçanlar qusa bilməz.
- * Asqırdığınız zaman, ürəyiniz də daxil olmaqla üzrə bütün bədən funksiyalarınız bir an üçün dayanır.
- * Gözlərimiz heç bir zaman böyüməz. Amma burnumuz və qulaqlarımızın böyüməsi əsla sona çatmaz.

Dinozavrların yaşadığı olan canlı tapıldı

Boulderdəki (ABS) Kolorado Universitetinin alimləri təxminən 73 milyon il əvvəl Yer kürəsinin sərt mühitində yaşamış kiçik bir məməlinin daşlaşmış qalıqlarını aşkar ediblər. Paleontoloqların məlumatına görə, yeni növün hər bir diş qum dənəsi ölçüsündə olub. Heyvan əslində siçan olmasa da, ona bənzəyib. Tüklü canlının çəkisi təxminən 11 qram olub. O, Alyaskanın şimalında yaşayıb.

Fişəng tamaşaçıların üzərinə düşdü

Nijni Novqorodda keçirilən "Böyük Rus" festivalında atəşfəşanlıq zamanı xoşagəlməz insident yaşanmış. Belə ki, havaya atılan fişənglərdən biri tamaşaçıların üzərinə düşüb. Alışqan maddənin bir hissəsi asfaltın və tamaşaçıların əyləşdiyi skamyaları zədələyib. Hadisə nəticəsində xəsarət alan olmayıb. Baş verənlərlə bağlı araşdırma aparılır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 2098

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500